

រប្រាយការណ៍នៃវេទិកាស្តីពី ការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យ

ខុមហ្វ្រែល COMFREL

**គណៈកម្មាធិការដើម្បីការបោះឆ្នោតដោយសេរី
និងយុត្តិធម៌ នៅកម្ពុជា**

COMMITTEE FOR FREE AND FAIR ELECTIONS IN CAMBODIA

មាតិកា

ទំព័រ

- I. ការប្រកួតប្រជែងនៃកម្មវិធី និងលទ្ធផល.....1
- II. សេចក្តីសង្ខេបអំពីគោលបំណង និងវិធីសាស្ត្រ.....1
- III. លទ្ធផលនៃវេទិកាស្តីពីការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យ.....3
 - ១. វេទិកាស្តីពី ការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យនៅមណ្ឌលព្រៃវែង.....3
 - ២. វេទិកាស្តីពី ការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យនៅមណ្ឌលបន្ទាយមានជ័យ.....13
 - ៣. វេទិកាស្តីពីការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យនៅមណ្ឌលគិរី.....22
 - ៤. វេទិកាស្តីពីការ បោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យនៅមណ្ឌលសៀមរាប.....31
- ឧបសម្ព័ន្ធទី១. របៀបវារៈនៃវេទិកា.....42**
 - ១.១ វេទិកានៅមណ្ឌលព្រៃវែង.....42
 - ១.២ វេទិកានៅមណ្ឌលបន្ទាយមានជ័យ.....43
 - ១.៣ វេទិកានៅមណ្ឌលមណ្ឌលគិរី.....44
 - ១.៤ វេទិកានៅមណ្ឌលសៀមរាប.....45
- ឧបសម្ព័ន្ធទី២. សេចក្តីណែនាំអំពីរបៀបរៀបចំវេទិកា.....46**

I. ការប្រកួតប្រជែងកម្មវិធី និងលទ្ធផល

ការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យគឺជាបញ្ហាចម្បងដែលត្រូវបានគួយកតិកាទុកដាក់អោយ កាន់តែមានលក្ខណៈល្អប្រសើរសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជានាពេលបច្ចុប្បន្ន។ ឆ្លងកាត់រយៈពេលដ៏ យូរអង្វែង យើងសង្កេតឃើញថាមានឧបសគ្គមួយចំនួនដែលគួរអោយកត់សម្គាល់នៅក្នុងដំណើរ ការអភិបាលកិច្ចប្រជាធិបតេយ្យ រួមមានទាំងផ្នែកគុណភាព ប្រសិទ្ធិភាព និងការផ្តល់សេវា សាធារណៈនៅតែជួបបញ្ហាប្រឈម និងមិនទាន់ត្រូវបានឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្តីត្រូវការពិត ប្រាកដរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។ ពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហានេះ ការចូលរួមតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យ នៅតែមានការខ្វះចន្លោះនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជានាពេលបច្ចុប្បន្ន។ ទម្លាប់នៃការភ័យខ្លាចអាជ្ញាធរ ភាពកំសាយនៃសង្គម កង្វះខាតនៃការចូលរួមនៅតែបិតនៅក្នុងអារម្មណ៍របស់ប្រជាជនកម្ពុជា ដែលទាំងនេះបង្ហាញថាម្ចាស់ឆ្នោតមួយចំនួនដូចជា យុវជន ស្ត្រី ត្រូវបានឃ្លាតឆ្ងាយពីការចូលរួម និងការសម្រេចចិត្ត។

ឆ្លងតាមកិច្ចពិគ្រោះយោបល់នៅតាមខេត្តស្តីពីប្រជាធិបតេយ្យ និងការបោះឆ្នោត បញ្ហាមួយ ចំនួននៅតែត្រូវបានលើកឡើង ដែលទាក់ទងទៅនឹងប្រជាពលរដ្ឋដែលជាម្ចាស់ឆ្នោតដូចជា ប្រព័ន្ធបោះឆ្នោត គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត ការចុះឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោត និងបញ្ជីឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោត ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ ការដោះស្រាយបណ្តឹងនៃការបោះឆ្នោត និងសេចក្តីសម្រេច បញ្ហាហិរញ្ញវត្ថុគណបក្សនយោបាយ និងការអប់រំអ្នកបោះឆ្នោត ក៏ដូចជា បញ្ហាមួយចំនួនទាក់ទងទៅនឹងសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ សិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន និងសេរីភាពនៃការប្រមូលផ្តុំជាដើម។

ដោយធ្វើការសហការណ៍ជាមួយនឹងអង្គការមួយចំនួនដូចជា អាដហុក សមាគមនយុវ ជនខ្មែរ និងមជ្ឈម ណ្ឌលប្រជាពលរដ្ឋដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ និងសន្តិភាព និងអង្គការមួយចំនួនទៀត នៅតាមបណ្តាខេត្តចំនួនបួនគឺ ខេត្តព្រៃវែង សៀមរាប មណ្ឌលគីរី និងខេត្តបន្ទាយមានជ័យក្រោម ការគាំទ្រថវិការដោយអង្គការ UNDP ខុមហ្វ្រែលបានផ្តួចផ្តើមធ្វើវេទិការស្តីពីប្រជាធិបតេយ្យ និងការបោះឆ្នោត នៅក្នុងខេត្តទាំងបួនខាងលើនេះ។ វេទិការនេះបានបង្ហាញលទ្ធផលនៃ អនុសាសន៍កំណែទម្រង់ដែលប្រមូលបានកំឡុងពេលកិច្ចពិគ្រោះយោបល់ដើម្បីធ្វើការពិភាក្សាស៊ី ជម្រៅបន្ថែមទៀត និងរិះរកអនុសាសន៍ដើម្បីអោយមានការឯកភាពគ្នានៅក្នុង មណ្ឌលនីមួយៗ ដែលនឹងត្រូវធ្វើអោយមានការផ្លាស់ប្តូរ។

II. សេចក្តីសង្ខេបអំពីគោលបំណង និងវិធីសាស្ត្រ

វេទិការនេះរៀបចំឡើងនៅក្នុងគោលបំណង៖

- អោយផ្នែកដែលពាក់ព័ន្ធលើក និងជជែកពីបញ្ហាដែលទាក់ទងទៅនឹងដំណើរការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជា។
- ស្វែងរកនូវអនុសាសន៍ ឬយុទ្ធសាស្ត្រដើម្បីរកដំណោះស្រាយទៅលើបញ្ហាដែលបានលើកឡើង។
- ស្វែងរកកាត់ទ្រទៅលើអនុសាសន៍ លើគោលនយោបាយដែលបានពិភាក្សានិងបញ្ជូនអនុសាសន៍ទាំងនោះទៅស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធ។

វេទិកានេះបានរៀបចំឡើងនៅក្នុងខេត្តចំនួនបួនគឺ ខេត្តព្រៃវែង បន្ទាយមានជ័យ មណ្ឌលគីរី និងសៀមរាប។

មុននឹងរៀបចំធ្វើវេទិកាសាធារណៈនៅតាមខេត្តទាំងបួនខាងលើ ក្រុមការងារស្នាក់ការកណ្តាលខុមហ្វ្រែលបានចុះទៅខេត្តបួនខាងលើដើម្បីធ្វើការសហការណ៍ជាមួយបណ្តាញនៅតាមខេត្តធ្វើកិច្ចពិគ្រោះយោបល់អំពីដំណើរការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យនៅប្រទេសកម្ពុជាជាមួយនិងអ្នកពាក់ព័ន្ធមួយចំនួន ដើម្បីកំណត់យកបញ្ហាជាអទិភាពចំនួនប្រាំ ដែលនៅក្នុងនោះមានបញ្ហាបីទាក់ទងទៅនឹងដំណើរការបោះឆ្នោត និងបញ្ហាពីរទាក់ទងទៅនឹងប្រជាធិបតេយ្យនៃមណ្ឌលនីមួយៗដើម្បីយកមកពិភាក្សា និងស្វែងរកអនុសាសន៍នៅក្នុងវេទិការ។

ពេលដំណើរការធ្វើវេទិកានៅតាមខេត្តនីមួយៗ ខុមហ្វ្រែលបានសហការណ៍ជាមួយនឹងបណ្តាញនៅតាមខេត្តនិងអង្គការជាដៃគូដើម្បីអោយធ្វើការសម្របសម្រួលក្នុងក្រុមពិភាក្សាតូចៗនៅក្នុងតំណើរការនៃ វេទិការ។ នៅពេលធ្វើការចុះឈ្មោះ អ្នកចូលរួមអាចជ្រើសរើសក្រុមដែលខ្លួនពេញចិត្តពាក់ព័ន្ធនឹងប្រធានបទដើម្បីចូលរួមពិភាក្សាស្វែងរកអនុសាសន៍។ នៅក្នុងវេទិកានីមួយៗ តម្រូវអោយមានអ្នកចូលរួមយ៉ាងតិចចំនួន មួយរយនាក់ (១០០) ដែលជាអ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត ដែលក្នុងនោះមានដូចជា បណ្តាញអង្គការសមាគមន៍នៅក្នុងខេត្ត គណបក្សនយោបាយ តំណាងរាស្ត្រ គណៈកម្មការរាជធានី ខេត្តរៀបចំការបោះឆ្នោត ក្រុមប្រឹក្សាស្រុក ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ស្មៀនឃុំ និងប្រជាពលរដ្ឋ។

នៅពេលបើកវេទិកាមានការ គឺមានវាគ្មិនជំនាញពីរនាក់ ធ្វើបទបង្ហាញដែលទាក់ទងទៅនឹងការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យដែលបានអញ្ជើញមកពីអង្គការដែលធ្វើការពាក់ព័ន្ធពីភ្នំពេញ។ នៅតាមក្រុមពិភាក្សាតូចនីមួយៗមានអ្នកអ្នកសម្របសម្រួល អ្នកកត់ត្រា និងវាគ្មិន តំណាងក្រុមដែលត្រូវបានពន្យល់ពីរបៀបធ្វើការរបស់ខ្លួនមុនមួយថ្ងៃនៃការធ្វើវេទិការ។

ជាចុងក្រោយរាល់អនុសាសន៍ ដែលបានលើកឡើងហើយត្រូវបានដាក់អោយអ្នកចូលរួមធ្វើការ បោះឆ្នោតគាំទ្រ មិនគាំទ្រ

ឬអនុប្បវាទ និងធ្វើការបោះពុម្ពចែកជូននូវអនុសាសន៍ទាំងនេះដល់អ្នកចូលរួមគ្រប់ៗគ្នារួមទាំង គណបក្សនយោបាយ និងស្ថាប័ណ្ណពាក់ព័ន្ធមួយចំនួននាពេលបិទវេទិការ។

III. **លទ្ធផលនៃវេទិការស្តីពី ការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យ**

១. វេទិការស្តីពី ការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យនៅមណ្ឌលព្រៃវែង

- គោលបំណងនៃវេទិការ និងការបង្ហាញលទ្ធផលពិគ្រោះយោបល់ និងជំរើសអនុសាសន៍

លោក **គល់ បញ្ញា** ជានាយកប្រតិបត្តិអង្គការខុមហ្វ្រែល បានមានមតិស្វាគមន៍ និងថ្លែងពីគោល បំណងនៃការធ្វើវេទិការនេះ ដែលជាបឋមខុមហ្វ្រែលនឹងសហការណ៍ ជាមួយ អង្គការមួយចំនួន នៅតាម ខេត្តចំនួនបួន មានខេត្តព្រៃវែង បន្ទាយមានជ័យ មណ្ឌលគីរី និងសៀមរាប ដើម្បីរៀបចំ វេទិការ នេះនៅក្នុងខេត្តនីមួយៗ ហើយលោកក៏បានថ្លែងអំណរគុណដល់UNDP ដែលបានគាំទ្រក្នុង ធ្វើវេទិការ នេះឡើង។ វេទិការនេះ មានគោលបំណង គឺចង់អោយអ្នកចូលរួមនៅក្នុងវេទិការនេះចូលរួមពីភាព ទាំងអស់គ្នាអំពីបញ្ហាដែលទាក់ទងទៅនឹងការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យ តាមរយៈនៃការស្តាប់ និងបង្ហាញរបស់វាគ្មិនជំនាញ ហើយផ្តល់ជូនមកវិញជាតំណោះស្រាយ ឬអនុសាសន៍សម្រាប់ កែលម្អការបោះឆ្នោតនាពេលខាងមុខនេះផងដែរ ហើយដាក់ជូនអនុសាសន៍ទាំងនោះជូនអ្នក ចូលរួមក្នុងវេទិការទាំងអស់ចូលរួមដដែកពីភាពក្សា និងពិនិត្យមើលនូវអនុសាសន៍ទាំងអស់នេះ និងធ្វើការសម្រេចចិត្ត បោះឆ្នោតថាតើអនុសាសន៍ទាំងនេះអាចទទួលយកបាន ឬមិន បាននៅពេលចុងបញ្ចប់នៃវេទិការ។ លោកបានបន្តទៀតថា មុននឹងមានការរៀបចំវេទិការ នេះឡើង គឺមានការពិភាក្សាពិគ្រោះយោបល់ជាមួយ និងស្ថាប័នមួយចំនួនដូចជា តំណាងរបស់ គ.ជ.ប នៅខេត្ត/ក្រុង គណបក្សនយោបាយ តំណាងអង្គការសង្គមស៊ីវិល សាធារណៈជន និងស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធមួយចំនួនទៀតដើម្បីកំណត់ជាបញ្ហាអទិភាពចំនួនប្រាំទាក់ទងទៅនឹង ដំណើរការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យដើម្បីលើកយកមកពិភាក្សាកែលម្អ ក្នុងវេទិការក្នុង ថ្ងៃនេះសម្រាប់ខេត្តព្រៃវែង។ មុនពេលប្រគល់តួនាទីជូននៅវាគ្មិនជំនាញ លោកបានធ្វើ ចំណាប់អារម្មណ៍ខ្លះៗទៅលើបញ្ហាដែលនឹងត្រូវលើកយកមកពិភាក្សាថា គណកម្មាធិការជាតិ រៀបចំការ បោះឆ្នោត ត្រូវតែជាស្ថាប័នអព្យាក្រឹត្យមួយដែលមានស្តង់ដារអាចទទួលយកបាន ដោយគ្រប់គណបក្ស នយោបាយដែលប្រកួតប្រជែងក្នុងការបោះឆ្នោត។ ការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត និងបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោតគួរតែ ធ្វើថ្មីតែដោយការធ្វើថ្មីត្រូវចំណាយអស់ថវិការដ្ឋប្រើន គួរតែធ្វើ ការកែលម្អនូវបញ្ជីដែលមានស្រាប់ តែថាតើត្រូវកែលម្អដោយរបៀបយ៉ាងដូចម្តេច។

ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយទាំងរបស់រដ្ឋ និងឯកជននៅក្នុងកំឡុង ពេលយោសនាបោះឆ្នោត មិនបាន គោរពគោលការណ៍ស្មើភាពដែលបានច្បាប់បានចែងទេ និងការទិញ សន្លឹកឆ្នោតនៅតែចោទ ជាបញ្ហាផងដែរ។ សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ គឺជារឿងមួយដែលងាយនឹង ត្រូវបាន គេចោទប្រកាន់ថាជា ការបរិហារកេរ្តិ៍ ផ្សាយព័ត៌មានមិនពិត និងប្រមាថ ក្នុងការចាប់កំហុសអ្នកទិះ ទាន។ គួរតែកែប្រែបទល្មើសទាំងនេះពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌមកជាបទល្មើសស៊ីវិលវិញ។

ចំពោះសេរីភាព នៃការបញ្ចេញមតិ ក្រសួងមហាផ្ទៃគួរតែធ្វើគោលការណ៍ណែនាំអោយបាន ច្បាស់ថា តើអ្នករៀបចំធ្វើការ ប្រមូលផ្តុំគ្នានេះត្រូវតែទៅសុំច្បាប់ទៅអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានដែរឬទេ ? ពីព្រោះប្រទេសយើងប្រកាន់យកលិទ្ធិ ប្រជាធិបតេយ្យសេរីពហុបក្ស ដែលសិទ្ធិក្នុងការប្រមូល ផ្តុំគ្នានេះជាសេរីភាពមួយមិនអាច រារាំងបានទេនៅ ក្នុងលិទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យសេរីពហុបក្ស។

- ការបង្ហាញនៃបទពិសោធន៍ និងការប្រឈមទៅលើការបោះឆ្នោត

លោក **សុក សំអឿន** ជានាយកប្រតិបត្តិនៃក្រុមអ្នកច្បាប់ការពារសិទ្ធិនៅកម្ពុជាបាន ធ្វើបទបង្ហាញអំពីបទពិសោធន៍ និងការប្រឈមទៅលើការបោះឆ្នោតថា មានប្រទេសមួយ ចំនួនដែលតម្រូវ អោយប្រជាពល រដ្ឋត្រូវតែទៅបោះឆ្នោត បើមិនទៅនឹងមានទណ្ឌកម្ម ដូចជាការពិន័យជាដើម ដើម្បីអោយប្រជាពលរដ្ឋយល់ ពីតម្លៃនៃការទៅបោះឆ្នោតបើ មិនដូចបោះទេចំនួនអ្នកទៅបោះឆ្នោតនឹងមានកាច់យចុះ។ ចំណែកនៅឯប្រទេសកម្ពុជាវិញ វាជាសិទ្ធិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដែលប្រជាពលរដ្ឋអាចទៅ ឬមិនទៅ។ លោក បានបន្តទៀតថាការ បោះឆ្នោតគឺជាការផ្ទេរអំណាចដោយសន្តិវិធី ហើយប្រសិនបើតំណើការបោះឆ្នោត ប្រព្រឹត្តទៅ បានល្អ ពេលនោះតំណើការប្រជាធិបតេយ្យនៅប្រទេសនោះក៏មានការរឹងមាំផងដែរ ហើយការ អភិវឌ្ឍន៍ក៏កាន់តែមានកាន់តែល្អផងដែរ ពីព្រោះប្រជាធិបតេយ្យ និងការអភិវឌ្ឍន៍ត្រូវដើរស្មើគ្នា។ ផ្ទុយមកវិញប្រសិនបើការបោះឆ្នោតមានការលំបាក អ្នកមកបោះឆ្នោតនឹងមានចំនួនកាន់តែ តិចទៅៗ នេះនឹងធ្វើអោយអ្នកកាន់អំណាចនៅឆ្ងាយពីប្រជាពលរដ្ឋ ដែលពេលនោះហើយនាំ អោយអ្នកកាន់អំណាច ចាប់ផ្តើមប្រើអំណាចផ្តាច់ការ ដែលនាំអោយប្រទេសជាតិខិតទៅរក អស្ថេភាពផងដែរ។ ដូច្នេះការបោះ ឆ្នោតមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋទាំង អស់គ្នា។ លោកបានបរិយាយថា ការបោះឆ្នោត ដ៏ល្អ គឺការបោះឆ្នោតត្រូវប្រព្រឹត្តដោយសេរី សមធម៌ ស្មោះហាប និងសារធាតុ។ អ្នកបោះឆ្នោត មានសេរីភាពក្នុងការចូលរួមស្តាប់ការ យោសនារបស់គណបក្សនយោបាយ និងទៅបោះឆ្នោតដោយគ្មាន ការគំរាមកំហែង។ រដ្ឋត្រូវតែជួយមកដល់អ្នកដែលមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតអោយបានទៅបោះឆ្នោត ហើយ អ្នករំលោភ បំពានច្បាប់បោះឆ្នោតត្រូវតែទទោសតាមច្បាប់។

ចំណែកឯវិវាទដែលទាក់ទងទៅនឹងការបោះឆ្នោតមានដូចជា វិវាទរដ្ឋបាល វិវាទបោះឆ្នោត និងបទល្មើសបោះឆ្នោតត្រូវតែបានដោះស្រាយដោយយុត្តិធម៌ និងស្របទៅតាមនីតិវិធីដែលមានចែងនៅក្នុងច្បាប់។ គ្រប់គណបក្សនយោបាយត្រូវមានឱកាសស្មើៗគ្នាក្នុងការចូលរួមប្រកួតប្រជែងដណ្តើមសន្លឹកឆ្នោត អ្នក ឈ្នះឆ្នោតគឺឈ្នះដោយយុត្តិធម៌គឺមានការគាំទ្រពីអ្នកបោះឆ្នោតមិនមានការបន្លំសន្លឹកឆ្នោត ហើយចូល ទៅកាន់តំណែងដោយសន្តិភាព។ ដើម្បីអោយការបោះឆ្នោតមួយប្រព្រឹត្តទៅបានដោយសេរី និងយុត្តិធម៌ គឺត្រូវតែមានស្ថាប័នដែលជាអ្នករៀបចំការបោះឆ្នោតឯករាជ្យ យុត្តិធម៌មួយ និងមានស្ថាប័នណាមួយទៀត ជាពិសេសស្ថាប័នកងកំលាំងប្រដាប់អាវុធ សម្រាប់ធានាការប្រព្រឹត្តទៅនៃការបោះ ឆ្នោតប្រកបដោយគ្មានការគំរាមកំហែង ឬបកិតបំភ័យ។ ស្ថាប័នរៀបចំការបោះឆ្នោតនេះត្រូវតែដើរតួនាទីជាសាលាតំបូងក្នុងការកាត់ក្តីដែលទាក់ទងទៅនឹងបទល្មើសបោះឆ្នោត។

មកទល់នឹងពេលបច្ចុប្បន្ននៅប្រទេសកម្ពុជា នេះគេពុំទាន់ឃើញមានអ្នកណាម្នាក់ជាប់គុកដោយសាបទល្មើសបោះឆ្នោតនៅឡើយទេ ដោយហេតុ តែមិនមាននីតិវិធីផ្ទេរបណ្តឹងអោយបានច្បាស់លាស់រវាងតុលាការ និងគ.ជ.ប ។ ចំពោះច្បាប់ ដែលសម្រាប់ដកអភ័យឯកសិទ្ធិអ្នកតំណាងរាស្ត្រគួរតែមានចែងអោយបានច្បាស់លាស់នៅក្នុងច្បាប់។

ជាចុងក្រោយលោកបានលើកយកបទពិសោធន៍ល្អៗនៃបណ្តាប្រទេសផ្សេងៗមកបង្ហាញ និងសុំអោយ អ្នកមានសិទ្ធិទៅបោះឆ្នោតទាំងអស់រក្សាគោលដំហិរ និងឆន្ទៈទៅចូលរួមបោះឆ្នោតអោយបានគ្រប់ៗគ្នា។

- ការបង្ហាញនៃបទពិសោធន៍ និងការប្រឈមទៅលើប្រជាធិបតេយ្យ

លោក **យ៉ុង គឹមអ៊ឹង** ជាប្រធានមជ្ឈមណ្ឌលប្រជាពលរដ្ឋដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ និងសន្តិភាពបានមាន ប្រសាសថា ប្រជាធិបតេយ្យគឺមតិភាគច្រើនជាអ្នកដឹកនាំ ក៏ប៉ុន្តែមតិភាគច្រើនត្រូវគោរព និងយកមតិ ភាគតិចមកធ្វើការពិចារណាផងដែរ ដើម្បីបំរើអោយផលប្រយោជន៍របស់ប្រជាពលរដ្ឋទាំងអស់គ្នា។ ប្រជាធិបតេយ្យស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតត្រា ដែលមានបក្សតែមួយធ្វើសកម្មភាព គ្មានសេរីភាពបញ្ចេញ មតិ។ប្រជាធិបតេយ្យស្ថិតនៅក្នុងភាពអន្តរកាលមានការបោះឆ្នោតទៀតទាត់ តែមានការរឹតត្បិតនូវ សេរីភាពមួយចំនួន ដូចជាសេរីនៃការបញ្ចេញមតិ ការគំរាមកំហែងខាងនយោបាយ បក្សដែលមាន អំណាចខ្លាំងធ្វើសកម្មភាពច្រើនបក្សដែលមានអំណាចខ្សោយធ្វើសកម្មភាពបានតិច។ប្រជាធិបតេយ្យ ដោយពេញលេញ គឺមានការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌ ហើយគណបក្សនីមួយៗ មានសកម្មភាព ស្មើៗគ្នាគ្មានការរឹតត្បិតសេរីភាពសកម្មភាពនយោបាយ ឬការបញ្ចេញមតិរបស់អ្នកណាម្នាក់ឡើយ។ សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ ប្រសិនបើការបញ្ចេញមតិដើម្បីគាំទ្រគឺមានភាពងាយស្រួល តែប្រសិន

បើការ បញ្ចេញមតិប្រឆាំងគឺតែងតែមានកាខ្លាចរហារ។ រីឯសេរីភាពនៃការប្រមូលផ្តុំនៅមានការ
 លំបាក ពីព្រោះត្រូវ សុំច្បាប់អនុញ្ញាតិជាមុនពីអាជ្ញាធរ។ នៅក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ គណបក្ស
 នយោបាយ ត្រូវតែខិតខំ កសាង និងលើកស្ទួយនៃសេរីភាពបញ្ចេញមតិ ដើម្បីនៅពេលដែល
 គណបក្សនោះលែងកាន់អំណាច គណបក្សនោះមានសេរីភាពពេញលេញក្នុងការធ្វើសកម្មភាព
 នយោបាយផ្សេងៗដែលធ្វើអោយ គណ បក្សនោះមានឱកាសមកដឹកនាំរដ្ឋាភិបាលម្តង
 ទៀតបាន។ មតិភាគច្រើនដែលជាដឹកនាំ រដ្ឋាភិបាលត្រូវតែ មានការអត់ធ្មត់ ឬអធ្យាស្រ័យអោយ
 បានច្រើន ចំពោះការរិះគន់ពីសំណាក់មជ្ឈដ្ឋានផ្សេងៗ ដោយ មិនមានការចោទប្រកាន់
 ទៅអ្នករិះគន់ទាំងនោះវិញពីបទ បរិហារកេរ្តិ៍ ញោះញ៉ង ឬផ្សាយព័ត៌មានមិនពិត ដែលធ្វើអោយ
 សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិកាន់តែលំបាកទៅៗ។ ចំពោះសិទ្ធិទទួល ព័ត៌មានសាធារណៈ លោក
 បានមានប្រសាសនាថា អីឡូវនេះយើងមានសេចក្តីព្រាងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយ ហើយ
 ដើម្បីអោយមានជាស្តង់ដារអន្តរជាតិ គឺតម្រូវអោយបើកចំហជាអតិបរមានូវព័ត៌មានសាធារណៈ
 ដូចជា តម្លៃនៃការធ្វើសំបុត្រកំណើត តម្លៃនៃសេវានៅមណ្ឌលសុខភាពរដ្ឋជាដើម ហើយរដ្ឋ
 ត្រូវមាន កាតព្វកិច្ច ផ្សព្វផ្សាយអោយប្រជាពលរដ្ឋបានដឹងគ្រប់ៗគ្នា ដោយមិនចាំបាច់តែប្រជា
 ពលរដ្ឋទៅ សុំទេ។ រដ្ឋត្រូវ តែបែងចែងព័ត៌មានសម្ងាត់ និងព័ត៌មានសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ
 អោយបានច្បាស់លាស់។ រីឯការប្រជុំ គឺត្រូវតែបើកចំហរ ដើម្បីអោយប្រជាពលរដ្ឋអាច
 ចូលទៅយកព័ត៌មានពីអង្គប្រជុំនោះបានដែរ។ ជាចុងក្រោយលោកបានបញ្ជាក់ថា ច្បាប់ស្តីពីសិទ្ធិ
 ទទួលបានព័ត៌មានសាធារណៈនេះមានសារៈសំខាន់ និងមានអទិភាពលើច្បាប់ណាៗទាំងអស់
 លើកលែងតែច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញមួយតែប៉ុណ្ណោះ ពីព្រោះ បើប្រជាពលរដ្ឋមិនទទួលបានព័ត៌មាន
 សាធារណៈគ្រប់គ្រាន់ទេ ប្រជាពលរដ្ឋអាចនឹងសម្រេចចិត្តខុស ហើយការសម្រេចចិត្តខុសនេះ
 អាចបណ្តាលអោយធ្លាក់ចូលទៅភាពក្រីក្រ។ នៅពេលច្បាប់នេះត្រូវបានអនុម័តរួចហើយ
 ការស្វែងរកព័ត៌មានពីស្ថាប័នឯកជន និងរដ្ឋនឹងមានភាពងាយស្រួល។

អនុសាសន៍ លទ្ធផលពិភាក្សាតាមក្រុមនៅមណ្ឌលព្រៃវែង

- ក្រុមពិភាក្សាទី១ គ.ជ.ប

គណកម្មវិភាគជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត(គ.ជ.ប)	
គ.ជ.ប	<p>បង្កើតគណកម្មការឯករាជ្យមួយដែលមានសមាសភាពចំរុះពីគណបក្សនយោបាយដែលមានអសនៈក្នុងរដ្ឋសភានិងសង្គមស៊ីវិល។ យ៉ាងហោចណាស់មានបរិញ្ញាប័ត្រច្បាប់ និងគ្រប់គ្រង លាលែងពីស្ថាប័ន និងគណបក្សរបស់ខ្លួនមុននឹងក្រោយមួយឆ្នាំ។មានបទពិសោធន៍ប្រាំឆ្នាំទាក់ទងទៅនឹងការបោះឆ្នោត ច្បាប់ និងការគ្រប់គ្រង។អាយុលើសពី៣៥ឆ្នាំ។</p> <p>PEC CEC PSC បង្កើតគណកម្មការឯករាជ្យមួយដោយមានសមាសភាពចំរុះពីគណបក្សនយោបាយដែលមានអសនៈនៅក្នុងសភា និងសង្គមស៊ីវិល។</p> <p>CEC ត្រូវមានកំរិតវប្បធម៌១២ឆ្នាំឡើងមានបទពិសោធន៍កាន់តែប្រសើរចំពោះការលាលែងពីសមាជិកបក្សតាមបទពញានិងនីតិវិធីរបស់ គជប ។</p> <p>PEC ត្រូវមានអាយុចាប់ពី២៥ឆ្នាំ មានកំរិតវប្បធម៌ពីថ្នាក់ទី១២ឡើង។មានបទពិសោធន៍និងឆន្ទៈ។លាលែង១ឆ្នាំមុនពីស្ថាប័ន។</p> <p>គជប បង្កើតគណកម្មការឯករាជ្យមួយមានសមាសភាពពីគណបក្សនយោបាយដែលមានអសនៈនៅក្នុងរដ្ឋសភានិងសង្គមស៊ីវិល។</p> <p>CEC and PSC ត្រូវបន្ថែមរយៈពេលបណ្តុះបណ្តាលមួយអាទិត្យអំពីក្រុមសីលធម៌ និងនីតិវិធីក្នុងការបោះឆ្នោត។</p>
អង្គការសង្គមស៊ីវិល	<p>បោះឆ្នោតជ្រើសរើសពីតំណាងគណបក្សប្រកួតប្រជែងទាំងអស់(NEC PEC CEC PSC).</p> <p>គជប យ៉ាងហោចណាស់មានបរិញ្ញាប័ត្រច្បាប់ គ្រប់គ្រង លាលែងពីស្ថាប័ន និងគណបក្សរបស់ខ្លួនមុន និងក្រោយមួយឆ្នាំ មានបទពិសោធន៍ទាក់ទងការបោះឆ្នោត និងគ្រប់គ្រងមានអាយុ៣៥ឆ្នាំឡើង។</p>
គណបក្សនយោបាយ	<p>គជប យ៉ាងហោចណាស់មានបរិញ្ញាប័ត្រច្បាប់ និងគ្រប់គ្រងលាលែងពីស្ថាប័ន និងគណបក្សរបស់ខ្លួនមុន និងក្រោយ១ឆ្នាំ មានបទពិសោធន៍៥ឆ្នាំទាក់ទងការបោះឆ្នោតមានអាយុ៣៥ឆ្នាំឡើងទៅ។</p>

អនុសាសន៍នេះទទួលបានសម្លេងគាំទ្រ៧៣%, មិនគាំទ្រ១៩% និងអនុបវាទ៨%

- ក្រុមពិភាក្សាទី២ បញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោត និងការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត

បញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោត និងការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត	
គ.ជ.ប	រក្សាទុកទម្រង់១០១៨នៅដដែលប៉ុន្តែធ្វើអោយមានសុក្រិតភាពដោយបិទការធ្វើទម្រង់នេះមុនថ្ងៃបោះឆ្នោតមួយថ្ងៃត្រឹមម៉ោង៥ល្ងាច។ កែសម្រួលបញ្ជីឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោតដោយបង្កើនសម្ភារភាពអ្នកបញ្ចូលទិន្នន័យបញ្ជីឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោតលើមន្ត្រី គជប។ បំណុលព័ត៌មានអ្នកបោះឆ្នោតគួររក្សាជាប្រចាំ(រៀងរាល់អណត្តិបោះឆ្នោត)
អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងអ្នកអនុវត្តច្បាប់	ការធ្វើទម្រង់១០១៨ត្រូវមានមន្ត្រីទទួលបន្ទុកដោយអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានដោយមានអ្នកសង្កេត ការណ៍ចេញពីក្រុមប្រឹក្សាគណបក្សនយោបាយផ្សេងៗ។មានមន្ត្រីទទួលបន្ទុកការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត និងទីតាំងជាក់លាក់។ការធ្វើអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណនៅមូលដ្ឋានត្រូវកំណត់ពេលអោយបានពីខែ។ការចេញអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណត្រូវបានរយៈពេល អស់មួយជីវិត។

អនុសាសន៍នេះទទួលបានសម្លេងបោះឆ្នោតគាំទ្រ៦២%, មិនគាំទ្រ៣២% និងអនុបវាទ៦%។

- ក្រុមពិភាក្សាទី៣ ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ

ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ	
រដ្ឋសភា និង រដ្ឋា ភិបាល	ជួយសម្រួលដល់ការបង្កើតប៉ុស្តិ៍វិទ្យុ ទូរទស្សន៍ដល់សាធារណៈជនដែលមានលទ្ធភាព។ បង្កើតគ្រប់គ្រងការចាក់ផ្សាយកំឡុងពេលយោសនា និងក្រោយពេលយោសនា។ គួរតែបង្កើតក្រុមប្រឹក្សានៃការចាក់ផ្សាយដែលមានសមាជិកជាសង្គមស៊ីវិលនិងមកពីគ្រប់គណបក្ស។

<p>គ.ជ.ប</p>	<p>ត្រូវធានាថាវិទ្យុទូរទស្សន៍ផ្តល់លទ្ធភាពស្មើគ្នាដល់គណបក្សនយោបាយនានាដើម្បីថ្លែងទៅកាន់អ្នកបោះឆ្នោតព្រមទាំងធានាថាប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយឯកជនមិនលើសច្បាប់ស្តីពីការបោះឆ្នោត។</p> <p>ត្រូវតែកំណត់និងបែងចែកម៉ោងផ្សព្វផ្សាយអោយបានស្មើគ្នាគ្រប់ការយោសនារបស់គណបក្សនយោបាយនីមួយៗ។</p> <p>សុំអោយមានការពិន័យ ឬដាក់ទោសដល់បេក្ខជនឬគណបក្សណាដែលមិនបានគោរពក្រមសីលធម៌និងច្បាប់ស្តីពីការបោះឆ្នោត។</p>
<p>អង្គការសង្គមស៊ីវិល</p>	<p>បង្កើតជាប៉ុស្តិ៍ ទូរទស្សន៍ និងវីទេអូផ្សព្វផ្សាយដោយមិនលំអៀងលើគណបក្សនយោបាយគ្រប់ព័ត៌មានវិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមានទៅដល់សាធារណៈជន។</p>
<p>គណបក្សនយោបាយ</p>	<p>ត្រូវគោរពក្រមសីលធម៌ក្នុងការយោសនាបោះឆ្នោត និងច្បាប់ស្តីពីការបោះឆ្នោត។</p>

អនុសាសន៍នេះទទួលបានសម្លេងបោះ សម្លេងគាំទ្រ៦៦%, មិនគាំទ្រ២៥% និងអនុបវាទ៩%។

ក្រុមទី៤ សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ

សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ	
រដ្ឋសភា និង រដ្ឋាភិបាល	<p>ច្បាប់ដែលប៉ះពាល់ដល់ការបញ្ចេញមតិរដ្ឋសភាក្នុងតែធ្វើវិសោធនកម្មទៅតាមស្ថានភាពជាក់ស្តែង។</p> <p>គួរតែបើកសិទ្ធិទូលំទូលាយអោយទៅសង្គមស៊ីវិលសង្កេតការណ៍ និងផ្តល់មតិ។</p> <p>ការសម្តែងមតិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងគណបក្សនយោបាយមិនគួរចាត់ទុកជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ។</p> <p>រដ្ឋាភិបាលគួរតែធ្វើការផ្សព្វផ្សាយអំពីច្បាប់ដែលពាក់ព័ន្ធបញ្ចេញមតិដល់សាធារណៈជនអោយបានយល់ជ្រួតជ្រៀបជាសាធារណៈចោទប្រកាន់ផ្សេងៗ។</p> <p>នៅពេលមានការសម្តែងមតិកងកំលាំងប្រដាប់អាវុធគួរតែការពារអ្នកសម្តែងមតិ។</p>
គ.ជ.ប	គ ជ ប គួរតែមានគណបក្សនយោបាយ និងសង្គមស៊ីវិលចូលរួមដើម្បីធានាឯករាជ្យភាព។

អនុសាសន៍នេះទទួលបានសម្លេងបោះឆ្នោតគាំទ្រ៨០% មិនគាំទ្រ១២% និងអនុបវាទ៣%។

- ក្រុមទី៥ សេរីភាពនៃការប្រមូលផ្តុំ

សេរីភាពនៃការប្រមូលផ្តុំ

<p>រដ្ឋសភា និង រដ្ឋាភិបាល</p>	<p>សុំអោយរដ្ឋាភិបាលធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីការធ្វើបាតុកម្មអហិង្សាលើចំណុចនៃការចូលរួមធ្វើបាតុកម្មកុំអោយមានការកំណត់ចំនួនមនុស្សមានទីតាំងកើតហេតុនៅកន្លែងណាធ្វើបាតុកម្មនៅកន្លែងនោះដោយមានកាតទទួលខុសត្រូវពីអាជ្ញាធរ។</p> <p>សុំអោយបង្កើតច្បាប់មួយពីការដាក់ទោសដល់អាជ្ញាធរដែលបង្ករបញ្ហា។</p> <p>សុំអោយមានការតាមដាន និងពង្រឹងច្បាប់ទៅដល់អាជ្ញាធរអោយមានប្រសិទ្ធិភាព។</p>
<p>គ.ជ.ប</p>	<p>ស្នើអោយ គជប</p> <p>មានភាពអព្យាក្រឹត្យក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាកុំអោយមានការរើសអើងគណបក្សនយោបាយដូចក្នុងកំឡុងពេលយោសនាបោះឆ្នោត បើមានបញ្ហាត្រូវដោះស្រាយជាបន្ទាន់។</p>
<p>អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងអ្នកអនុវត្តច្បាប់</p>	<p>ជូនដំណឹងទៅអាជ្ញាធរត្រឹមមួយអាទិត្យជាមុនក្នុងការប្រមូលផ្តុំប្រជាពលរដ្ឋ។</p>

អនុសាសន៍នេះទទួលបានសម្លេងបោះឆ្នោតគាំទ្រ៧៣%, មិនគាំទ្រ១៥% និងអនុបវាទ១២%។

- ចំណាប់អារម្មណ៍របស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រ

ឯកឧត្តម យ៉ែម បញ្ញបុទ្ធិ: ជាតំណាងរាស្ត្រនៃគណបក្សសិទ្ធិមនុស្សនៅមណ្ឌលព្រៃវែងបានថ្លែងពីចំណាប់អារម្មណ៍នៃលទ្ធផលនៃការបោះឆ្នោតទៅលើអនុសាសន៍ថា ឯកឧត្តមនឹងទទួលយកនូវអនុសាសន៍ទាំងអស់នេះដែលទទួលបានសម្លេងឆ្នោតគាំទ្រច្រើន និងសម្លេងដែលមិនគាំទ្រផងដែរដើម្បីយកទៅសិក្សាប្តូរយោបល់គ្នាក្នុងនាមជាអ្នកតំណាងរាស្ត្រ អាចស្នើរសុំធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់នូវចំណុចណាមួយ អាចដំដែកតស៊ូមតិនៅក្នុងរដ្ឋសភានូវចំណុចណាមួយ អាចស្នើអោយក្រសួងមហាផ្ទៃអោយមកឆ្លើយបំភ្លឺនៅសភា និងសុំអនុសាសន៍ពីក្រសួងមហាផ្ទៃដើម្បីប្តូរយោបល់គ្នាដើម្បីអោយដំណើរការបោះឆ្នោតនៅប្រទេសកម្ពុជាកាន់តែល្អប្រសើរឡើង។

ឯកឧត្តម សៅ វ៉ានី: ជាតំណាងរាស្ត្រនៃគណបក្សជាតិនិយមនៅមណ្ឌលព្រៃវែងបានថ្លែងពីចំណាប់អារម្មណ៍នៃលទ្ធផលនៃការបោះឆ្នោតទៅលើអនុសាសន៍ថា ឯកឧត្តមនឹងទទួលយកអនុសាសន៍ទាំងប្រាំដែលបានពិភាក្សាយ៉ាងផុលផុស ហើយទទួលបានការបោះឆ្នោតគាំទ្រយ៉ាងច្រើននេះទៅពិចារណា ហើយអនុសាសន៍ទាំងនេះមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការចូលរួមកែលម្អនូវច្បាប់ និងលិខិតបទដ្ឋាននានា ដែលទាក់ទងទៅនឹងការបោះឆ្នោតដើម្បីយកទៅអនុវត្តនៅក្នុងដំណើរការបោះឆ្នោតនៅពេលអនាគតជាបន្តបន្ទាប់ទៀតដើម្បីធានាអោយការបោះឆ្នោតគ្រប់កំរិតប្រព្រឹត្តទៅដោយសេរី និងយុត្តិធម៌ដែលគ្រប់គណបក្សទាំងអស់អាចទទួលយកបាន។

- ចំណាប់អារម្មណ៍របស់តំណាងក្រសួងមហាផ្ទៃ

លោក **ប្រាក់ សំអឿន** ជាតំណាងក្រសួងមហាផ្ទៃបានចូលរួមធ្វើចំណាប់អារម្មណ៍មកលើការបោះឆ្នោតរបស់អ្នកចូលរួមក្នុងវេទិការទៅលើអនុសាសន៍ដែលក្រុមពិភាក្សានិមួយៗបានលើកឡើងថា ជាអនុសាសន៍ដែលមានលក្ខណៈល្អប្រសើរដែលជាព័ត៌មានមួយយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់អ្នកធ្វើគោលនយោបាយសម្រាប់កាអនុវត្ត ហើយការបោះឆ្នោតទៅលើការគាំទ្រនូវអនុសាសន៍និមួយៗក៏បានល្អផងដែរ។លោកបានលើកឡើងទៀតថា មានអនុសាសន៍ខ្លះទាក់ទងទៅនឹងការបោះឆ្នោតក៏មានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលទៅនឹងអ្វីដែលក្រុមការងារបច្ចេកទេសនៃក្រសួងមហាផ្ទៃ និង គ.ជ.ប កំពុងតែខិតខំធ្វើផងដែរ។តែមានបញ្ហាតែមួយប៉ុណ្ណោះដែលខុសគ្នាគឺបញ្ហាសមាសភាពរបស់គណកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោតនៅតាមមូលដ្ឋាន។លោកបានបញ្ជាក់ថា សមាសភាពគ្រប់តំណាងគណបក្សនយោបាយនៅ គ.ជ.ប ថ្នាក់ជាតិអាចមាន តែនៅតាម

មូលដ្ឋានប្រហែលជាមិនអាចទេ តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ លោកនឹងយកចំនុចនេះទៅ
ដាក់ជូនថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួងដើម្បីសិក្សា។

ទាក់ទងទៅនឹងសេរីភាពនៃការប្រមូលផ្តុំគ្នាទាក់ទងទៅនឹងការធ្វើបាតុកម្ម ជាមតិផ្ទាល់ខ្លួន
របស់លោក លោកបានសំណូមពរអោយអនុវត្តនូវច្បាប់ថ្មីស្តីពី ការធ្វើបាតុកម្មដោយអហិង្សា
ជាមុនសិន ដើម្បីពិនិត្យមើលនូវភាពខ្វះចន្លោះនៃច្បាប់នេះ ហើយនឹងធ្វើវិសោធនកម្មនៅ
ពេលក្រោយ ដើម្បីអោយសមស្របតាមបរិបទជាក់ស្តែង ក៏ប៉ុន្តែលោកនឹងនាំយកនូវអនុសាសន៍
ទាក់ទងដែលបានលើកឡើង ទៅដាក់ជូនថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួងដើម្បីធ្វើការពិចារណា។

• ចិញ្ចឹមវិធី

លោក គល់ បញ្ញា បានថ្លែងនៅក្នុងឱកាសបិទវេទិការដោយបានលើកឡើងថា អង្គការ
ខុមហ្វ្រែលនឹងធ្វើការពិនិត្យនូវអនុសាសន៍ដែលបានបោះឆ្នោតគាំទ្រទាំងនេះឡើងវិញ មុននឹងដាក់
នូវអនុសាសន៍ទាំងនេះជូនទៅស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធដូចជាស្ថាប័នរដ្ឋសភា រាជរដ្ឋាភិបាល ជាពិ
សេសក្រសួងមហាផ្ទៃ និងគ.ជ.ប។ ហើយការពិនិត្យឡើងវិញនេះ គឺជាការពិនិត្យ
ទៅលើតែពាក្យពេជ័ន៍ និងការសម្រួលឃ្លាមួយចំនួនប៉ុណ្ណោះដើម្បីអោយងាយស្រួលយល់
ដោយមិនមានការផ្លាស់ប្តូរអ្វីទាំងអស់។លោកបានថ្លែងអំណរគុណដល់អ្នកដែលបានចូលរួម និង
វាក្តិនគ្រប់គ្នាផងដែរ ដែលបានចំណាយពេលក្នុងការជជែកពិភាក្សាដើម្បីស្វែងរកអនុសាសន៍
ជារួមមួយសម្រាប់ខេត្តព្រៃវែង។

២. វេទិកាស្តីពី ការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យនៅមណ្ឌលបន្ទាយមានជ័យ

• គោលបំណងនៃវេទិកា និងការបង្ហាញលទ្ធផលពិគ្រោះយោបល់ និងជំរើសអនុសាសន៍

លោក គល់ បញ្ញា ជានាយកប្រតិបត្តិនៃអង្គការខុមហ្វ្រែល និងជា សម្របសម្រួលនៅក្នុង
វេទិកានេះបានមានមតិស្វាគមន៍ និងថ្លែងពីគោល បំណង នៃការធ្វើវេទិកានេះ គឺមាន
គោលបំណង គឺចង់អោយអ្នកចូលរួមនៅក្នុងវេទិកានេះចូលរួម ពិភាក្សាទាំងអស់ គ្នាអំពី បញ្ហា
ដែលទាក់ទងទៅនឹងការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យ តាមរយៈនៃការស្តាប់ និងបង្ហាញរបស់
វាក្តិនជំនាញ ហើយផ្តល់ជូនមកវិញជាតំណោះស្រាយ ឬអនុសាសន៍សម្រាប់កែលម្អការ
បោះឆ្នោតនា ពេលខាងមុខនេះផងដែរ ហើយដាក់ជូនអនុសាសន៍ទាំងនោះជូនអ្នកចូលរួមក្នុងវេទិ
ការទាំងអស់ចូល រួមជជែកពិភាក្សា និងពិនិត្យមើលនូវអនុសាសន៍ទាំងអស់នេះ និងធ្វើការ
សម្រេចចិត្តបោះឆ្នោតថា តើអនុសាសន៍ទាំងនេះអាចទទួលយកបាន ឬមិនបាននៅពេលចុង
បញ្ចប់នៃវេទិការ។លោកបានបន្តទៀតថា មុននឹងមានការរៀបចំវេទិកានេះឡើង គឺមានការ

ពិភាក្សាពិគ្រោះយោបល់ជាមួយនិងស្ថាប័នមួយ ចំនួន ដូចជា តំណាងរបស់ គ.ជ.ប នៅខេត្ត/ក្រុង គណបក្សនយោបាយ តំណាងអង្គការសង្គមស៊ីវិល សាធារណៈជន និងស្ថាប័នដែលពាក់ ព័ន្ធមួយចំនួនទៀតដើម្បីកំណត់ជាបញ្ហាអទិភាពចំនួនប្រាំទាក់ ទង ទៅនឹងដំណើរការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យដើម្បីលើកយកមកពិភាក្សាកែលម្អក្នុងវេទិការ ក្នុងថ្ងៃនេះ សម្រាប់ខេត្ត បន្ទាយមានជ័យ។ មុនពេលប្រគល់តួនាទីជូននៅវាគ្មិនជំនាញ លោកបានធ្វើចំណាប់អារម្មណ៍ ខ្លះៗ ទៅលើបញ្ហាដែលនឹងត្រូវលើកយកមកពិភាក្សាថា ហិរញ្ញវត្ថុគណបក្សនយោបាយពេល យោសនាបោះឆ្នោត លោកបានស្នើសុំអោយពិនិត្យមើលអំពីលទ្ធភាពនៃការជួយពីរដ្ឋអោយ មកគណបក្សនយោបាយ។ ការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត និងបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោតគួរតែ ធ្វើថ្មីតែដោយការធ្វើ ថ្មីត្រូវចំណាយអស់ថវិការដ្ឋច្រើន គួរតែធ្វើការកែលម្អនូវបញ្ជីដែលមានស្រាប់ តែថាតើត្រូវកែលម្អ ដោយរបៀបយ៉ាងដូចម្តេចគណកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត ត្រូវតែជាស្ថាប័នអព្យាក្រឹត្យមួយដែលមានស្តង់ដារអាចទទួលយកបានដោយគ្រប់គណបក្សនយោ បាយដែលប្រកួត ប្រជែងក្នុងការបោះឆ្នោត។ សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ គឺជារឿងមួយដែល ងាយនឹងត្រូវបាន គេចោទ ប្រកាន់ថាជា ការបរិហារកេរ្តិ៍ ផ្សាយព័ត៌មានមិនពិត និងប្រមាថ ក្នុងការ ចាប់កំហុសអ្នកទិះទាន។ គួរតែកែប្រែបទល្មើសទាំងនេះពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌមកជាបទ ល្មើសស៊ីវិលវិញ។ ចំពោះសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ ក្រសួងមហាផ្ទៃគួរតែធ្វើគោលការណ៍ ណែនាំអោយបានច្បាស់ថា តើអ្នករៀបចំធ្វើការប្រមូលផ្តុំគ្នានេះត្រូវតែទៅសុំច្បាប់ទៅអាជ្ញាធរមូល ដ្ឋានដែរឬទេ? ពីព្រោះ ប្រទេស យើងប្រកាន់យកលិខិតប្រជាធិបតេយ្យសេរីពហុបក្ស ដែល សិទ្ធិក្នុងការប្រមូលផ្តុំគ្នានេះជាសេរីភាព មួយមិនអាចរារាំងបានទេនៅក្នុងលិខិតប្រជាធិបតេយ្យ សេរីពហុបក្ស។

- ការបង្ហាញនៃបទពិសោធន៍ និងការប្រឈមទៅលើការបោះឆ្នោត

លោក **សុក សំអឿន** ជានាយកប្រតិបត្តិនៃក្រុមអ្នកច្បាប់ការពារសិទ្ធិនៅកម្ពុជាបានធ្វើ បទបង្ហាញអំពីបទពិសោធន៍ និងការប្រឈមទៅលើការបោះឆ្នោតថា មានប្រទេសមួយចំនួនដែល តម្រូវអោយប្រជាពលរដ្ឋត្រូវតែទៅបោះឆ្នោត បើមិនទៅនឹងមានទណ្ឌកម្មដូចជាការពិន័យជាដើម ដើម្បីអោយប្រជាពលរដ្ឋយល់ពីតម្លៃនៃការទៅបោះឆ្នោត បើមិនដូច្នោះទេចំនួនអ្នកទៅបោះ ឆ្នោតនឹងមានកាថយចុះ។ ចំណែកនៅឯប្រទេសកម្ពុជាវិញ វាជាសិទ្ធិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដែល ប្រជាពលរដ្ឋអាចទៅ ឬមិនទៅ។ លោកបានបន្តទៀតថាការបោះឆ្នោតគឺជាការផ្ទេរអំណាចដោយ សន្តិវិធី ហើយប្រសិនបើដំណើរការបោះឆ្នោតប្រព្រឹត្តទៅបានល្អពេលនោះដំណើរការប្រជា ធិបតេយ្យនៅប្រទេសនោះក៏មានការរឹងមាំផងដែរ ហើយការអភិវឌ្ឍន៍ក៏កាន់តែមានកាន់តែល្អផង

ដែរ ពីព្រោះប្រជាធិបតេយ្យ និងការអភិវឌ្ឍន៍ត្រូវដើរស្មើគ្នា។ ផ្ទុយមកវិញប្រសិនបើការបោះឆ្នោត មានការលំបាកអ្នកមកបោះឆ្នោតនឹងមានចំនួនកាន់តែតិចទៅៗ នេះនឹងធ្វើអោយអ្នកកាន់អំណាច នៅឆ្ងាយពីប្រជាពលរដ្ឋ ដែលពេលនោះហើយនាំអោយអ្នកកាន់អំណាចចាប់ផ្តើមប្រើអំណាច ផ្តាច់ការ ដែលនាំអោយប្រទេសជាតិខិតខំរកអស្ថេរភាពផងដែរ។ ដូច្នេះការបោះឆ្នោត មានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋទាំងអស់គ្នា។ លោកបានបរិយាយថា ការបោះ ឆ្នោតដ៏ល្អ គឺការបោះឆ្នោតត្រូវប្រព្រឹត្តដោយសេរី សមធម៌ ស្វាហាប់ និងសារ ភាព។ អ្នកបោះឆ្នោត មានសេរីភាពក្នុងការចូលរួមស្តាប់ការយោសនារបស់គណបក្សនយោបាយ និងទៅបោះឆ្នោត ដោយគ្មានការគំរាមកំហែង។ រដ្ឋត្រូវតែជួយមកដល់អ្នកដែលមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតអោយបាន ទៅបោះឆ្នោត ហើយអ្នករំលោភបំពានច្បាប់បោះឆ្នោតត្រូវតែទ ទួលទោសតាមច្បាប់។ ចំណែក ឯវិវាទដែលទាក់ទងទៅនឹងការបោះឆ្នោតមានដូចជា វិវាទរដ្ឋបាល វិវាទបោះឆ្នោត និងបទល្មើស បោះឆ្នោតត្រូវតែបានដោះស្រាយដោយយុត្តិធម៌និងស្របទៅតាមនីតិវិធីដែលមានចែងនៅក្នុង ច្បាប់។ គ្រប់គណបក្សនយោបាយត្រូវមានឱកាសស្មើគ្នាក្នុងការចូលរួមប្រកួតប្រជែង ដណ្តើមសន្លឹកឆ្នោត អ្នកឈ្នះឆ្នោតគឺឈ្នះដោយយុត្តិធម៌គឺមានការគាំទ្រពីអ្នកបោះឆ្នោត មិន មានការបន្លំសន្លឹកឆ្នោត ហើយចូលទៅកាន់តំណែងដោយសន្តិភាព។ ដើម្បីអោយការបោះ ឆ្នោតមួយប្រព្រឹត្តទៅបានដោយសេរី និងយុត្តិធម៌គឺត្រូវតែមានស្ថាប័នដែលជាអ្នករៀប ចំការបោះឆ្នោតឯករាជ្យ យុត្តិធម៌មួយ និង មិនអាចរំលាយទៅវិញដោយងាយស្រួលឡើយ ហើយ បុគ្គលិកដែលធ្វើការនៅក្នុងស្ថាប័ននោះមានប្រាក់ខែ គ្រប់គ្រាន់ អណត្តការងារត្រឹមត្រូវ និងមានការធានាសុវត្ថភាពដល់បុគ្គលិកពីរដ្ឋ។ ស្ថាប័ននេះត្រូវតែមានហិរញ្ញវត្ថុស្វ័យយ័ត។ មានស្ថា ប័ណមួយទៀត ជាពិសេសស្ថាប័នកងកំលាំងប្រដាប់អាវុធ សម្រាប់ធានាការប្រព្រឹត្តទៅនៃការ បោះឆ្នោតប្រកបដោយគ្មានការគំរាមកំហែង ឬ បំភិតបំភ័យ។ ស្ថាប័នរៀបចំការបោះឆ្នោតនេះត្រូវ តែដើរតួនាទីជាសាលាតំបូងក្នុងការកាត់ក្តីដែលទាក់ទងទៅនឹងបទល្មើសបោះឆ្នោត។ ចំពោះច្បាប់ដែលសម្រាប់ដកអភ័យឯកសិទ្ធិអ្នកតំណាងរាស្ត្រគួរតែមានចែងអោយបានច្បាស់ លាស់នៅក្នុងច្បាប់។

ជាចុងក្រោយលោកបានលើកយកបទពិសោធន៍ល្អៗនៃបណ្តាប្រទេសផ្សេងៗមកបង្ហាញ និងសុំ អោយអ្នកមានសិទ្ធិទៅបោះឆ្នោតទាំងអស់រក្សាគោលដំហិរ និងឆន្ទៈទៅចូលរួមបោះឆ្នោតអោយ បានគ្រប់ៗគ្នា។

- ការបង្ហាញនៃបទពិសោធន៍ និងការប្រឈមនៅលើប្រជាធិបតេយ្យ

លោក **យ៉ុង គឹមអ៊ឹង** ជាប្រធានមជ្ឈមណ្ឌលប្រជាពលរដ្ឋដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ និងសន្តិភាព បានមានប្រសាសថា ប្រជាធិបតេយ្យស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតត្រា ដែលមានបក្សតែមួយធ្វើ សកម្មភាព គ្មានសេរីភាពបញ្ចេញមតិ។ ប្រជាធិបតេយ្យស្ថិតនៅក្នុងភាពអន្តរកាលមានការបោះ ឆ្នោតទៀតទាត់ តែមានការរឹតត្បិតនូវសេរីភាពមួយចំនួន ដូចជាសេរីនៃការបញ្ចេញមតិ ការគំរាម កំហែងខាងនយោបាយ បក្សដែលមានអំណាចខ្លាំងធ្វើសកម្មភាពច្រើន បក្សដែលមានអំណាច ខ្សោយធ្វើសកម្មភាពបានតិច។ ប្រជាធិបតេយ្យដោយពេញលេញ គឺមានការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌ ហើយគណបក្សនីមួយៗមានសកម្មភាពស្មើគ្នា គ្មានការរឹតត្បិតសេរីភាពស កម្មភាពនយោបាយ ឬការបញ្ចេញមតិរបស់អ្នកណាម្នាក់ឡើយ។ សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិគឺ ជាការរិះគន់ដើម្បីស្ថាបនា ប្រសិនបើការរិះគន់នេះត្រូវបានគេកំណត់នៅក្នុងបទបញ្ជា ឬត្រូវ បានគេហាម នោះសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិត្រូវបានប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ។ ត្រូវតែមានការ កំណត់អោយបានច្បាស់លាស់នូវពាក្យ បរិហារកេរ្តិ៍ ការផ្សាយព័ត៌មានមិនពិត និងញោះញុំង។ លោកបានបន្តទៀតថា មតិគឺជាការយល់ឃើញ យល់ដឹង ជំនឿ ឬប្រាថ្នារបស់បុគ្គល ម្នាក់ដែលមិនអាចនាំអោយមានការចាប់កំហុសបានជាដាច់ខាត។ រីឯការផ្សាយព័ត៌មានមិនពិតវិញ គឺជាការផ្សាយដោយចេតនា ដោយបំភ្លឺស និងការប្រើប្រាស់បច្ចេកទេសកាត់តម្រូវភាពជាដើម។ ចំពោះសេរីភាពនៃការប្រមូលផ្តុំវិញ លោកបានលើកឡើងថា សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណ គួរតែមានការពន្យល់បកស្រាយអោយបានច្បាស់លាស់ ពីព្រោះពាក្យនេះមានវិសាលភាពទូលំទូ លាយណាស់។ ទាក់ទងទៅនឹងសេរីភាពទទួលបានព័ត៌មានលោកបានលើកឡើងថា នៅពេល បច្ចុប្បន្ននេះយើងមានក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយនៃព័ត៌មានសាធារណៈដែលទាក់ទងជាមួយ នឹងព័ត៌មានសាធារណៈរបស់រដ្ឋសម្រាប់ប្រជាជនទូទៅ។ រដ្ឋមានកាតព្វកិច្ចត្រូវតែផ្តល់ជូនមក ប្រជាជននូវព័ត៌មានសាធារណៈ ដែលមិនចាំបាច់តែមានការស្នើសុំនោះទេ។ រដ្ឋត្រូវតែបង្កើតកន្លែង ផ្តល់ព័ត៌មានសាធារណៈជូនប្រជាជន ដែលមានតម្លៃបម្រើសេវាថែរក្សាសមរម្យ។ រាល់កិច្ចប្រជុំ របស់ស្ថាប័នជាតិត្រូវតែបើកចំហរជូនប្រជាពលរដ្ឋអោយបានដឹង។ ហើយច្បាប់នៃការទទួលបាន ព័ត៌មានសាធារណៈត្រូវមានអទិភាពលើច្បាប់ផ្សេងៗទាំងអស់លើកលែងតែច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញមួយ តែប៉ុណ្ណោះ។

លទ្ធផល អនុសាសន៍ពិភាក្សាតាមក្រុមនៅមណ្ឌលបន្ទាយមានជ័យ

- ក្រុមពិភាក្សាទី១ ហិរញ្ញវត្ថុគណបក្សនយោបាយពេលវេលាសនាបោះឆ្នោត

អនុសាសន៍នេះទទួលបានសម្លេងបោះឆ្នោតគាំទ្រ៧៨% មិនគាំទ្រ៨% និងអនុបវាទ១៤%។

	រដ្ឋសភានិងរដ្ឋាភិបាល	គ.ជ.ប	អង្គការសង្គមស៊ីវិល	គណបក្សនយោបាយ	អង្គការមូលដ្ឋាននិងអ្នកអនុវត្តច្បាប់
ហិរញ្ញវត្ថុគណបក្សនយោបាយ	ត្រូវតែបែងចែកថវិកាជាតិជូនគណបក្សទាំងអស់ឲ្យបានស្មើគ្នាទៅតាមលទ្ធភាពដែលរដ្ឋអាចធ្វើបាន។ បេក្ខជនដែលឈរឈ្មោះជាតំណាងរាស្ត្រមិនចំណាយថវិកាលើសពី៣ម៉ឺនដុល្លារ។ បេក្ខជនដែលឈរឈ្មោះជាសមាជិកក្នុងក្រុមប្រឹក្សាឃុំសង្កាត់មិនត្រូវចំណាយឲ្យលើសពី៥ពាន់ដុល្លារ។	ត្រួតពិនិត្យកញ្ចប់ថវិកាគ្រប់គណបក្ស(ចំណូលនិងចំណាយ)មុនពេលវេលាសនាបោះឆ្នោតហើយគ.ជ.ប ត្រូវតែផ្សព្វផ្សាយមុនពេលបោះឆ្នោតម្តងទៀត។ គ.ជ.ប ជាអ្នកមានអំណាចដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះគណបក្សនយោបាយណាដែលក្លែងបន្លំរបាយការណ៍ចំណូលចំណាយ។	អង្គការសង្គមស៊ីវិលជួយតាមដានត្រួតពិនិត្យនិងតាមដានចំណូលនិងចំណាយគ្រប់គណបក្សនយោបាយនិងផ្សព្វផ្សាយតាមប្រព័ន្ធណាយោសនានានាឲ្យដល់ប្រជាពលរដ្ឋ។	ត្រូវតែផ្សព្វផ្សាយនូវថវិកាដែលគ.ជ.បកំណត់និងឲ្យដល់សមាជិកនៃគណបក្សរបស់ខ្លួន។	

• ក្រុមពិភាក្សាទី២ ការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត និងបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោត

	រដ្ឋសភានិងរដ្ឋាភិបាល	គ.ជ.ប	អង្គការសង្គមស៊ីវិល	គណបក្សនយោបាយ	អង្គការមូលដ្ឋាននិងអ្នកអនុវត្តច្បាប់
<p>ការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត និងបញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោត</p>	<p>ការធ្វើប្រតិភូកម្មនៃគ.ជ.ប ឲ្យទៅអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានដូចជាការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតដោយឲ្យមានសំរេចជាវិធានច្បាប់មួយ។ ការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតគួរតែមានរយៈពេលអចិន្ត្រៃយ៍។</p>	<p>រក្សាទុកទំរង់ ១០១៨ដោយគោរពតាមនីតិវិធីនៃទំរង់១០១៨ ប្រកបដោយសមធម៌ពុំមានលំអៀង(មានការដាក់រូបថតអោយបានច្បាស់លាស់,លេខរៀង,ពេលវេលា) (ដោយមានការក្លែងបន្លំឯកសារ) ។</p>			<p>មេភូមិ មេប៉ុស្តិ៍សហការគ្នារកឲ្យឃើញអ្នកដែលស្លាប់និងអ្នកដែលធ្វើចំណាកស្រុកព្រមទាំងភ្ជាប់មកនូវជាមួយសាក្សីផង។</p> <p>យកឈ្មោះដែលត្រូវលុបចេញពីបញ្ជីឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោតយកទៅបញ្ចូលទៅក្នុងទំរង់១០២៥ដើម្បីឲ្យក្រុមព្រឹក្សាឃុំសង្កាត់ធ្វើការសំរេចលុបឈ្មោះ។</p> <p>យកបញ្ជីឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោតបិទប្រកាសត្រួតពិនិត្យឲ្យបានត្រឹមត្រូវទៅតាមភូមិនីមួយៗតាមរយៈមេភូមិនៅតាមតំបន់នោះ។</p>

អនុសាសន៍នេះទទួលបានសម្លេងបោះឆ្នោតគាំទ្រ៦០% មិនគាំទ្រ៣២% និងអនុបវាទ៧%។

- ក្រុមពិភាក្សាទី៣ គ.ជ.ប

	រដ្ឋសភានិងរដ្ឋាភិបាល	គ.ជ.ប	អង្គការសង្គមស៊ីវិល	គណបក្សនយោបាយ	អជ្ញាធរមូលដ្ឋាននិងអ្នកអនុវត្តច្បាប់
<p>គណកម្មការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត(គ.ជ.ប)</p>	<p>គួរតែអនុម័តថវិកាស្វ័យយ័តថំពោះគ.ជ.ប ។ រដ្ឋសភាគួររិសោធនកម្មមាត្រាខ្លះនៅក្នុងច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញដើម្បីចែងបង្កើតស្ថាប័នគ.ជ.បជាស្ថាប័នកើតឡើងដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ។</p>	<p>គ.ជ.ប ត្រូវបង្កើតឡើងដោយមានសមាសភាពចំរុះពីគណបក្សនយោបាយតាំងពីថ្នាក់(ថ្នាក់ជាតិ)លើរហូតដល់ក្រោម(ឃុំ/សង្កាត់)។ លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យជ្រើសរើសសមាសភាពPEC & CEC ឯកភាពតាមដានលក្ខណៈ វិនិច្ឆ័យដែលNECបច្ចុប្បន្នបានដែរ។ ប្រាក់ឧបត្ថម្ភដល់មន្ត្រីP SOគួរតែ២០ទៅ៤០ម៉ឺន។ -ត្រូវបានបង្កើតដោយតុលាការ</p>		<p>គួរជ្រើសរើសរកមន្ត្រីដែលមានសមត្ថភាពពីមូលដ្ឋាននិងត្រូវអោយលាលែងពីកាតាក់ត័ន្ធនយោបាយផ្សេងៗជាមុន។</p>	

		<p>មួយដែលចេញពីNEC ដើម្បីដោះស្រាយវិវាទ បោះឆ្នោត។</p> <p>-គ.ជ.បត្រូវមានទីស្នាក់ការឯករាជ្យដាច់ដោយឡែកពីក្រសួងមហាផ្ទៃ។</p> <p>ត្រូវមានក្រុមមន្ត្រីបម្រើការងារជាអចិន្ត្រៃយ៍នៅថ្នាក់CECs។</p>			
--	--	--	--	--	--

អនុសាសន៍នេះទទួលបានសម្លេងបោះឆ្នោតគាំទ្រ ៩៤% មិនគាំទ្រ ៨% និងអនុបវាទ ០%។

- ក្រុមទី៤ សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ និងប្រមូលផ្តុំ

	រដ្ឋសភានិងរដ្ឋាភិបាល	អង្គការមូលដ្ឋាននិងអ្នកអនុវត្តច្បាប់
<p>សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ និងប្រមូលផ្តុំ</p>	<p>១.សុំឲ្យមានការកំណត់ឲ្យបានច្បាស់អំពីនិយមន័យនៃពាក្យ ដូចជា</p> <ul style="list-style-type: none"> -ការបញ្ចេញមតិ -ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានមិនពិតព្រះបាទជេរម្រាថ -បរិហារក្តី <p>ដោយប្រើពាក្យសំរាយងាយ យល់។</p>	<p>សុំឲ្យកែទំលាប់មកអនុវត្តទៅតាមច្បាប់វិញ (ត្រឹមការជូនដំណឹងមិនចាំបាច់សុំច្បាប់) ។</p>

	<p>កំណត់ឲ្យបានច្បាស់អំពីអំពីធាតុផ្សំនៃបទល្មើស។</p> <p>២.សុំឲ្យរដ្ឋាភិបាលមានការផ្សព្វផ្សាយអំពីមតិជំទាស់/វិះគន់និងសកម្មភាពរបស់គណបក្សមិនកាន់អំណាចក្នុងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយរបស់រដ្ឋជាទៀងទាត់(មានកម្មវិធីទៀងទាត់)។</p> <p>៣.សុំឲ្យរដ្ឋាភិបាលបង្កើតកម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយអំពីការបញ្ចេញមតិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយរបស់រដ្ឋ។</p> <p>៤.សុំឲ្យរដ្ឋាភិបាលពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់របស់អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន។</p> <p>សុំឲ្យកែទំលាប់មកអនុវត្តទៅតាមច្បាប់វិញ(ត្រឹមការជូនដំណឹងមិនចាំបាច់សុំច្បាប់)។</p> <p>៥.សុំមិនបាច់កំណត់ចំនួនអ្នកចូលរួមការប្រមូលផ្តុំ។</p> <p>សូមអោយមានការដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះអ្នកដែលគំរាមកំហែងទៅអ្នកដែលផ្តល់ទឹកនៃងដើម្បីធ្វើការប្រមូលផ្តុំគ្នា។</p>	
--	---	--

អនុសាសន៍នេះទទួលបានសម្លេងបោះឆ្នោតគាំទ្រ៩២% មិនគាំទ្រ៦% និងអនុបវាទ២%។

- ចំណាប់អារម្មណ៍របស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រ

ឯកឧត្តម យន្ត ថារូ អ្នកតំណាងរាស្ត្រខេត្តបន្ទាយមានជ័យបានធ្វើការវាយតម្លៃទៅលើអនុសាសន៍ដែលបានបោះឆ្នោតគាំទ្រជាអនុសាសន៍ល្អដែលអាចទទួលយកបានដើម្បីធ្វើការផ្លាស់ប្តូរ និងកែលំអរការបោះឆ្នោតខាងមុខ។ ឯកឧត្តមក៏បានថ្លែងអំណរគុណអង្គការខុមហ្វ្រែលដែលបានរៀបចំវេទិកានេះឡើង និងអរគុណចំពោះអ្នកដែលបានចូលរួមផងដែរ។

- ចំណាប់អារម្មណ៍របស់តំណាង ក្រុមប្រឹក្សាខេត្ត

ឯកឧត្តម ជុង ប្រសិទ្ធិជាតំណាងក្រុមប្រឹក្សាខេត្តបានថ្លែងការចាប់អារម្មណ៍ ទៅលើអនុសាសន៍ដែលបានលើកឡើងថាខ្លឹមសារ និងមតិទាំងឡាយដែល បានលើកឡើងនឹងក្លាយទៅជាគន្លឹះ ក្នុងការកែលំអរការបោះឆ្នោត និងលិទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យអោយមានភាពរលូននៅពេលខាងមុខនេះ។ លោកបានលើកឡើងទៀតថាទោះបីជានៅក្នុងវេទិកានេះមានការលើកឡើងនូវមតិស្រប និងមតិផ្ទុយយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏វាជាវេទិកាមួយដែលល្អប្រសើរក្នុងការជជែកគ្នាទៅលើប្រធានបទជាក់លាក់។ ឯកឧត្តមក៏បានថ្លែងអំណរគុណអង្គការខុមហ្វ្រែលដែលបានរៀបចំវេទិកានេះឡើង និងអរគុណចំពោះអ្នកដែលបានចូលរួមផងដែរ។

- បិទកម្មវិធី

លោក គល់ បញ្ញា បានថ្លែងនៅក្នុងឱកាសបិទវេទិកាដោយបានលើកឡើងថាអង្គការខុមហ្វ្រែល បានថ្លែងអំណរគុណដល់អ្នកដែលបានចូលរួម និងវាក្មេងគ្រប់ៗគ្នាផងដែរដែលបានចំណាយពេលក្នុងការជជែកពិភាក្សាដើម្បីស្វែងរកអនុសាសន៍ជារួមមួយសម្រាប់ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ។

៣. វេទិកាស្តីពីការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យនៅមព្វលតីរី

- គោលបំណងនៃវេទិកា និងការបង្ហាញលទ្ធផលពិគ្រោះយោបល់ និងជំរើសអនុសាសន៍
- លោក យ៉ុង គឹមអេង៖ ជាប្រធានមជ្ឈមណ្ឌលប្រជាពលរដ្ឋដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ និងសន្តិភាព និងជាអ្នកសម្របសម្រួលនៅក្នុងវេទិកានេះបានមានមតិស្វាគមន៍ និងថ្លែងពីគោលបំណងនៃវេទិកាថាវេទិកានេះមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការរកអោយឃើញនូវ

អនុសាសន៍ដើម្បីកែលម្អការបោះឆ្នោត និងការអនុវត្តន៍លិទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យអោយប្រព្រឹត្តិទៅកាន់តែល្អប្រសើរថែមទៀត។ វេទិការនេះនឹងជជែករកអនុសាសន៍ ទៅលើបញ្ហាដែលបានរកឃើញដែលទាក់ទងទៅនឹងការបោះឆ្នោត និងលិទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ហើយយកអនុសាសន៍ទាំងនេះទៅដាក់ជូនស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធ។ លោកបានបន្តទៀតថាមុននឹងមានការរៀបចំវេទិការនេះឡើង គឺមានការពិភាក្សាពិគ្រោះយោបល់មួយជាមួយនឹងអ្នកពាក់ព័ន្ធទៅនឹងស្ថាប័នមួយចំនួនដូចជា តំណាងគណបក្សនយោបាយដែលមានអសនៈនៅក្នុងរដ្ឋសភាពេលបច្ចុប្បន្ន ក្រុមប្រឹក្សាខេត្ត គណកម្មការខេត្តរៀបចំការបោះឆ្នោត គណកម្មការរៀបចំការបោះឆ្នោត ស្មៀនឃុំ អង្គការសង្គមស៊ីវិល និងសាធារណៈជន។ ហើយបញ្ហាដែលទទួលបានជាអទិភាពខ្ពស់ជាងគេ ចំនួនបួនពីក្រុមពិភាក្សានិមួយៗសម្រាប់លើកយកមកពិភាក្សានៅក្នុងវេទិការនេះមាន ប្រព័ន្ធបោះឆ្នោត បញ្ជីឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោត ការអប់រំអ្នកបោះឆ្នោត និងសេរីភាពបញ្ចេញមតិ និងប្រមូលផ្តុំ។

- ការបង្ហាញនៃបទពិសោធន៍ និងការប្រឈមនៅលើប្រជាធិបតេយ្យ

លោកស្កុក សំអឿន ជានាយកប្រតិបត្តិនៃក្រុមអ្នកច្បាប់ការពារសិទ្ធិនៅកម្ពុជាបានលើកយកមាត្រា៥១ និងមាត្រា១៥៣នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញប្រទេសកម្ពុជាមកពន្យល់ថាប្រទេសកម្ពុជាជាប្រទេសអនុវត្តន៍លិទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យសេរីពហុបក្សជារៀងរហូត។ ប្រជាធិបតេយ្យគឺយកប្រជាពលរដ្ឋជាដំបូងដើម្បីត្រូវតែបើកអោយមានការពិគ្រោះយោបល់ពីប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងការសម្រេចរបស់រដ្ឋសភា និងរដ្ឋាភិបាល។ ចំណែកឯការចូលរួមបញ្ចេញមតិទាក់ទងទៅនឹង សេរីភាពសាព៌ត៍មាន និងសិទ្ធិធ្វើសំណើរទៅកាន់រដ្ឋសភា និងរដ្ឋាភិបាល។ សិទ្ធិប្រមូលផ្តុំ គឺទាក់ទងទៅនឹងការប្រមូលផ្តុំគ្នាធ្វើបាតុកម្ម និងកូដិកម្ម។ សិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានទាក់ទងទៅនឹងការទទួលបានព័ត៌មានពីគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍របស់រដ្ឋាភិបាល ឬការធ្វើសេចក្តីព្រាងច្បាប់នានារបស់រដ្ឋសភា។ ប្រសិនបើគ្មានសិទ្ធិទាំងនេះ និងការចូលរួមរបស់ប្រជាជនទេ នោះក៏មិនមានលិទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យដែរ។ លោកបានធ្វើការបកស្រាយអំពីពាក្យសេរីភាព និងសិទ្ធិថា សេរីភាពគឺជាការធ្វើអ្វីមួយដែលមិនចាំបាច់ត្រូវសុំការអនុញ្ញាតិជាមុនឡើយ ហើយការអនុវត្តន៍សេរីភាពនេះមិនអាចបំពានសិទ្ធិសេរីភាពរបស់អ្នកដទៃបានជាដាច់ខាត។ រីឯសិទ្ធិវិញគឺខុសពីសេរីភាព សិទ្ធិចងក្លាប់កាតព្វកិច្ចទៅរដ្ឋ មានន័យថាប្រសិនបើប្រជាជនមិនមានលទ្ធភាពទេ រដ្ឋមានកាតព្វកិច្ចត្រូវតែជួយ។ ដោយយោងតាមមាត្រា៤១នៃច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ការបញ្ចេញមតិគឺជាសេរីភាពរបស់ប្រជាជន ដែលរដ្ឋមិនអាចហាមឃាត់បានជាដាច់ខាត។ លោកបានលើកឡើងថានៅប្រទេសកម្ពុជា សេរីភាពនៃកាបញ្ចេញមតិមានដែនកំណត់គឺមិនអាចធ្វើការរិះគន់បុគ្គល និងស្ថាប័នរដ្ឋបានទេ។ រីឯការបកស្រាយពាក្យ សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ មានភាពទូលំទូលាយ ដែលនាំអោយមានការហាមប្រាមធ្វើបាតុកម្មដោយសម្តែងទៅលើការបកស្រាយពាក្យសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ។ បាតុកម្ម

និងកូដិកម្មគឺជាសិទ្ធិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ បើយោងតាមមាត្រា៣៧នៃច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដូច្នេះរដ្ឋត្រូវតែជួយមកប្រជាពលរដ្ឋដែលអនុវត្តសិទ្ធិនេះ និងការពារសន្តិសុខសណ្តាប់ធ្នាប់តាមសាធារណៈជនប្រជាពលរដ្ឋដែលធ្វើបាតុកម្ម ឬកូដិកម្ម។

• ការបង្ហាញនៃបទពិសោធន៍ និងការប្រឈមនៅលើការបោះឆ្នោត

លោក គឹម ឈន ជាអ្នកសម្របសម្រួលជាន់ខ្ពស់នៃកម្មវិធីអង្គការខុមហ្វ្រែល បានលើកឡើងពីបទពិសោធន៍ បញ្ហាប្រឈមអំពីការបោះឆ្នោត និងអនុសាសន៍កែលម្អការបោះឆ្នោតមកបង្ហាញនៅក្នុងវេទិការថា ជារៀងរាល់ពេលបោះឆ្នោតម្តងៗ អង្គការខុមហ្វ្រែលតែងតែបានដាក់ពង្រាយអ្នកសង្កេតការណ៍ជាតិជាច្រើនដើម្បីពិនិត្យ និងតាមដានការបោះឆ្នោត។ ហើយនៅក្នុងកំឡុងពេលតំណើការបោះឆ្នោតម្តងៗ ខុមហ្វ្រែលក៏បានចូលរួមចំណែកក្នុងតំណើការបោះឆ្នោតផងដែរតាមរយៈការតស៊ូមតិ ដើម្បីធានាអោយបានក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ និងនីតិវិធីដែលទាក់ទងទៅនឹងការបោះឆ្នោតអាចទទួលយកបាន ដោយសហការណ៍ជាមួយអង្គការសង្គមស៊ីវិលផ្សេងទៀត និងការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ។ តាមរយៈកម្មវិធីអប់រំដូចជា ការអប់រំតាមប្រពន្ធផ្សព្វផ្សាយ ខិត្តប័ណ្ណ និងសៀវភៅរូបភាពជាដើម។ នៅក្រោយពេលបោះឆ្នោត គឺមានកម្មវិធីអប់រំ វេទិការដើម្បីលើកទឹកចិត្ត និងជំរុញអោយប្រជាពលរដ្ឋចូលរួមកិច្ចការបោះឆ្នោត និងនយោបាយ និងកម្មវិធីឃ្នាំមើលទៅលើស្ថាប័នសភា និងតំណាងរាស្ត្រ និងឃ្នាំមើលទៅលើការបំពេញកម្មវិធីនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាល។ លោកបានលើកយកបញ្ហាប្រឈមដែលបានរកឃើញតាមរយៈកិច្ចពិភាក្សាពិគ្រោះយោបល់នៅក្នុងខេត្តមណ្ឌលគីរីវ៉ា ការពិនិត្យបញ្ជីឈ្មោះប្រចាំឆ្នាំរបស់ប្រជាពលរដ្ឋគឺជាការដាក់បន្ទុកធំធូងធូរទៅអោយប្រជាពលរដ្ឋ ជាពិសេសប្រជាពលរដ្ឋដែលធ្វើការតាមរដូវ ហើយការលប់ឈ្មោះចេញពីបញ្ជីក៏មិនទាន់មានយន្តការណាមួយធានាអោយមានកាលបំពេញត្រឹមត្រូវដែរ។ មានការបំពាក់បំពាន និងកំណ្លាច្រលំទៅលើការចេញនូវទម្រង់១០១៨ អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណមិនទាន់ត្រូវបានផ្តល់អោយបានគ្រប់ៗគ្នា និងការព័ត៌សម្រាប់អ្នកបោះឆ្នោតមិនបានផ្សព្វផ្សាយអោយបានពេញលេញជូនដល់អ្នកបោះឆ្នោត។ ប្រព័ន្ធបោះឆ្នោតមិនមែនជាប្រព័ន្ធដែលអ្នកបោះឆ្នោតបោះអោយទៅអ្នកដែលខ្លួនពេញចិត្តដែលនាំអោយអ្នកជាប់ឆ្នោតមិនសូវទទួលខុសត្រូវជាមួយម្ចាស់ឆ្នោត ហើយរូបមន្តបែងចែងអសនៈពេលបច្ចុប្បន្នបានបំភ្លេចចោលនូវគណបក្សនយោបាយដែលមានសន្លឹកឆ្នោតសំណល់ខ្ពស់ មិនមានការកំណត់កូតាចំនួនស្រ្តីដែលឈរឈ្មោះបោះឆ្នោតអោយបានច្បាស់លាស់ ហើយតំណាងរាស្ត្រនឹងត្រូវបាត់តំណែងរបស់ខ្លួននៅពេលដែលមានកាផ្លាស់ប្តូរឬរំលាយគណបក្សនយោបាយរបស់ខ្លួន។ ចំណែកការអប់រំអ្នកបោះឆ្នោតមិនទាន់ត្រូវបានគេធ្វើអោយទូលំទូលាយនៅឡើយទេ ដោយខ្វះខាតមធ្យោបាយទំនាក់ទំនង និងផ្តល់ព័ត៌មានជូនទៅអ្នកបោះឆ្នោត ជាពិសេសជនពិការ ស្ត្រី និងជនជាតិភាគតិច។ សម្ភារៈអប់រំសម្រាប់អ្នកបោះឆ្នោត

នៅមានកំរិត ជាពិសេសសម្រាប់អ្នកនៅតំបន់ដាច់ស្រយាល។ ជាចុងក្រោយលោកបានលើកយក
អនុសាសន៍មកបង្ហាញថា សម្រាប់ការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត មិនចាំបាច់មានការចុះឈ្មោះជាប្រចាំ
ឆ្នាំទេ គឺចុះសម្រាប់តែអ្នកថ្មី មេរៀនដែលល្អគឺធ្វើដូចនៅសម័យកាលអ៊ិនតាក់ ចំណែកឯការលុប
ឈ្មោះ ត្រូវមានឯកសារបញ្ជាក់អោយបានច្បាស់លាស់ ហើយត្រូវធានាការគ្រប់គ្រងនូវការចេញ
ទម្រង់១០១៨ ដោយមានការអនុវត្តច្បាប់ចំពោះអ្នកដែលប្រព្រឹត្តខុស ក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវតែផ្តល់
អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណជូនប្រជាពលរដ្ឋអោយបានគ្រប់ៗគ្នា កាត់បន្ថយបន្ទុកប្រជាពលរដ្ឋដែលត្រូវតែ
ទៅពិនិត្យឈ្មោះជារៀងរាល់ឆ្នាំ។ ចំពោះប្រព័ន្ធបោះឆ្នោតវិញ គួរតែយកប្រព័ន្ធដែលអ្នកបោះឆ្នោត
អាចបោះអោយអ្នកដែលខ្លួនពេញចិត្ត និងជំរុញអោយមានការដាក់បេក្ខជនជាស្រ្តីឈរឈ្មោះយ៉ាង
តិចអោយបាន៣០% សម្រាប់គណបក្សនយោបាយដែលប្រកួតប្រជែង។ ស្ថាប័នជាតិដែលទទួល
ខុសត្រូវរៀបចំការបោះឆ្នោតត្រូវធានាថា ការអប់រំអ្នកបោះឆ្នោតត្រូវតែធ្វើអោយបានទូលំទូលាយពី
ទីប្រជុំរហូតដល់តំបន់ដាច់ស្រយាល ជាពិសេសសម្រាប់ស្រ្តី ជនពិការ និងការប្រើប្រាស់ភាសា
សម្រាប់ជនជាតិដើម។

• ក្រុមពិភាក្សាទី១ បញ្ជីឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោតនិងការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត

បញ្ជីឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោត និងការចុះឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោត

<p>អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងអ្នកអនុវត្តច្បាប់</p>	<p>-រក្សាទុកទម្រង់១០១៨ហើយអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានជាអ្នកទទួលខុសត្រូវវែតបន្តិកការចេញនិងការប្រើប្រាស់(មានរូបថត និងលេខត្រឹមត្រូវ) និងពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់។ -ការចុះឈ្មោះត្រូវពន្យារហួតដល់៣០ថ្ងៃ។ -សុំអោយអ្នកដែលមានទិន្នន័យខុសត្រូវវែត ឬប្តូរទិន្នន័យក្នុងរយៈពេលនៃការពិនិត្យបញ្ជីឈ្មោះនិងចុះឈ្មោះបោះឆ្នោតប្រចាំឆ្នាំក្នុង ឃុំសង្កាត់ដែលខ្លួនរស់នៅ។</p>
---	--

អនុសាសន៍នេះទទួលបានសម្លេងបោះឆ្នោតគាំទ្រ ៨៤% មិនគាំទ្រ ១២% និងអនុបវា ៤%។

• ក្រុមពិភាក្សាទី២ ការអប់រំអ្នកបោះឆ្នោត

ការអប់រំអ្នកបោះឆ្នោត

<p>រដ្ឋសភានិងរដ្ឋាភិបាល</p>	<p>-គួរថតចម្លងខ្សែភាពយន្ត ឬរឿងខ្លីៗដាក់ក្នុងឌីសហើយចែកតាមផ្ទះ និងបកប្រែជាភាសាជនជាតិដើមភាគតិច។</p>
<p>គ.ជ.ប</p>	<p>-អប់រំតាមតំបន់ដាច់ស្រយាល: ជាភាពយន្ត រូបភាពទាំងការបកស្រាយជាភាសាជនជាតិដើម (ពួង) -អ្នកភ្នាក់ងារស្ម័គ្រចិត្ត: អប់រំតាមផ្ទះនិងមានរូបភាពងាយៗយល់ លើការបោះឆ្នោត -កុំប្រើពាក្យបច្ចេកទេស(សូមអោយមានការជួយគាំទ្រដោយ គ.ជ.ប និងសង្គមស៊ីវិល) -ការផ្សព្វផ្សាយ ថតចម្លងដាក់ឌីសហើយចែកជូនតាមផ្ទះនិងបកប្រែជាភាសាជនជាតិ -ការផ្សព្វផ្សាយត្រូវធ្វើអោយញឹកញាប់នៅតាមមូលដ្ឋានជាភាសាជនជាតិភាគតិច។ -គួសម្តែងរឿងអប់រំគួយកជនជាតិដើមភាគតិចចូលរួមសម្តែងអំពីការអប់រំ។ -ភ្នាក់ងារស្ម័គ្រចិត្តចុះអប់រំតាមផ្ទះបានដល់ស្រ្តី ជនពិការ ចាស់ទុំ -មានរូបភាពងាយយល់លើការបោះឆ្នោត(កុំប្រើពាក្យបច្ចេកទេស)</p>

អង្គការសង្គមស៊ីវិល	<p>-ជួយអប់រំរយៈពេលមួយខែមុនពេលបោះឆ្នោត មានការិយាល័យព័ត៌មានបោះឆ្នោតត្រូវនៅជិតមូលដ្ឋានរស់នៅជន ជាតិដើមភាគតិច។</p> <p>-ការផ្សព្វផ្សាយ ថតចម្លងដាក់ឌីសហើយចែកជូនតាមផ្ទះនិងបកប្រែជាភាសាជនជាតិកុំប្រើពាក្យបច្ចេកទេស។</p> <p>គួសម្តែងរឿងអប់រំគ្រួសារជនជាតិដើមភាគតិចចូលរួមសម្តែងអំពីការអប់រំ។</p> <p>គួរថតចម្លងខ្សែភាពយន្ត ឬរឿងខ្លីៗដាក់ក្នុងឌីសហើយចែកតាមផ្ទះ និងបកប្រែជាភាសាជនជាតិដើមភាគតិច។</p> <p>ភ្នាក់ងារស្ម័គ្រចិត្តចុះអប់រំតាមផ្ទះបានដល់ស្រ្តី ជនពិការ ចាស់ទុំ មានរូបភាពងាយយល់លើការបោះឆ្នោត(កុំប្រើពាក្យបច្ចេកទេស)</p>
អង្គការមូលដ្ឋាន និងអ្នកអនុវត្តច្បាប់	<p>ការផ្សព្វផ្សាយ ថតចម្លងដាក់ឌីសហើយចែកជូនតាមផ្ទះនិងបកប្រែជាភាសាជនជាតិ។</p> <p>ការផ្សព្វផ្សាយត្រូវធ្វើអោយញឹកញាប់នៅតាមមូលដ្ឋានជាភាសាជនជាតិភាគតិច។</p> <p>គួសម្តែងរឿងអប់រំគ្រួសារជនជាតិដើមភាគតិចចូលរួមសម្តែងអំពីការអប់រំ។</p> <p>គួរថតចម្លងខ្សែភាពយន្ត ឬរឿងខ្លីៗដាក់ក្នុងឌីសហើយចែកតាមផ្ទះ និងបកប្រែជាភាសាជនជាតិដើមភាគតិច។</p>

អនុសាសន៍នេះទទួលបានសម្លេងបោះឆ្នោតគាំទ្រ ៩៤% មិនគាំទ្រ ៤% និងអនុបវា ២%។

• ក្រុមពិភាក្សាទី៣ ប្រព័ន្ធបោះឆ្នោត

ប្រព័ន្ធបោះឆ្នោត	
រដ្ឋសភានិងរដ្ឋាភិបាល	<p>សុំជម្រុញ និងលើកទឹកចិត្តអោយគណបក្សនយោបាយបង្កើនបេក្ខភាពជានារីអោយបានច្រើន</p> <p>នឹងដាក់ឆ្លាស់គ្នាពីលើមកក្រោមនៅក្នុងបញ្ជីបោះឆ្នោត។</p>

គ.ជ.ប	ពេញចិត្តនិងប្រព័ន្ធសមាមាត្រដែលកំពុងប្រើសព្វថ្ងៃហើយប្រើប្រាស់បន្តបែងចែកអសនៈដដែល។
-------	---

អនុសាសន៍នេះទទួលបានសម្លេងបោះឆ្នោតគាំទ្រ៨៨% មិនគាំទ្រ៤% និងអនុបវាទ២%។

- ក្រុមពិភាក្សាទី៤ សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិនិងការទទួលព័ត៌មាន

សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ និងការទទួលបានព័ត៌មាន

<p align="center">រដ្ឋសភា និងរដ្ឋាភិបាល</p>	<ul style="list-style-type: none"> -បើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលអំពីច្បាប់ សិទ្ធិមនុស្ស ប្រជាធិបតេយ្យដល់មូលដ្ឋានដោយមានការចូលរួមពីប្រជាពលរដ្ឋ និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន។ -សុំអោយអ្នកច្បាប់កំណត់និយមន័យអោយបានច្បាស់អំពីបទល្មើស ញោះញុង បរិហារកេរ្តិ៍ ផ្សាយព័ត៌មានមិនពិត ជេប្រមាថ និងកំណត់ធាតុផ្សំនៃបទល្មើស។ -សុំអោយបង្កើតវេទិការសាធារណៈផ្សព្វផ្សាយដល់មូលដ្ឋានអំពីច្បាប់និងអាចអោយប្រជាពលរដ្ឋបញ្ចេញមតិបាន។ -សុំអោយមានការបង្កើតមជ្ឈមណ្ឌលផ្តល់ព័ត៌មាននៅគ្រប់កំរិតនៅតាមមូលដ្ឋាន។ -បង្កើនចំនួនប្រអប់សំបុត្រ (គណេយ្យភាព) អោយបានគ្រប់ភូមិ។ -គួរតែមានការអនុវត្តការដាក់ទណ្ឌកម្មបុគ្គលដែលរំលោភច្បាប់ ប៉ះពាល់ដល់ការបញ្ចេញមតិជាពិសេសចំពោះមន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់ (តុលាការ ប៉ូលីស និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន) ។ -សម្រាប់ការផ្សព្វផ្សាយ ឬវេទិការសាធារណៈ ការពិគ្រោះយោបល់លើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ ឬត្រូវមានការប្រើប្រាស់ភាសាទៅតាមតំបន់ជនជាតិ។ -សំរួលហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទាក់ទងអោយបានដល់តំបន់ដាច់ស្រយាល។ -រាល់សេចក្តីព្រាងច្បាប់ត្រូវតែផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ និងបើកចំហអោយមានការពិគ្រោះយោបល់។
<p align="center">អង្គការសង្គមស៊ីវិល</p>	<ul style="list-style-type: none"> -បើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលអំពីច្បាប់ សិទ្ធិមនុស្ស ប្រជាធិបតេយ្យដល់មូលដ្ឋានដោយមានការចូលរួមពីប្រជាពលរដ្ឋ និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន។ -សុំអោយបង្កើតវេទិការសាធារណៈផ្សព្វផ្សាយដល់មូលដ្ឋានអំពីច្បាប់និងអាចអោយប្រជាពលរដ្ឋបញ្ចេញមតិបាន។

<p>អង្គការមូលដ្ឋាន និងអ្នកអនុវត្តច្បាប់</p>	<p>បើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលអំពីច្បាប់ សិទ្ធិមនុស្ស ប្រជាធិបតេយ្យដល់មូលដ្ឋានដោយមានការចូលរួមពីប្រជាពលរដ្ឋ និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន។ សុំអោយមានការបង្កើតមជ្ឈមណ្ឌលផ្តល់ព័ត៌មាននៅគ្រប់កំរិតនៅតាមមូលដ្ឋាន។</p>
---	---

អនុសាសន៍នេះទទួលបានសម្លេងបោះឆ្នោតគាំទ្រ ៩៧% មិនគាំទ្រ៣% និងអនុបវាទ០%។

- **ចំណាប់អារម្មណ៍របស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រ**

ឯកឧត្តម **គឹមសួរ ការិទ្ធ** អ្នកតំណាងរាស្ត្រគណបក្សសមរង្ស៊ី មណ្ឌលកំពង់ចាមបានធ្វើការចាប់អារម្មណ៍ទៅលើអនុសាសន៍ដែលបានបោះឆ្នោតដោយអ្នកចូលរួមនៅក្នុងវេទិការទាំងអស់ថា រាល់អនុសាសន៍ដែលបានលើកឡើងយកមកពិភាក្សានៅក្នុងវេទិការនេះបង្ហាញអោយឃើញពីការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងតំណើរការលិខិតប្រជាធិបតេយ្យនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដែលប្រជាពលរដ្ឋជាអ្នកទាមទារ និងចង់បានការកែប្រែនូវការបោះឆ្នោតខាងមុខនេះ លោកក៏បានអគុណមកអង្គការខុមហ្វ្រែលដែលបានធ្វើវេទិការនេះឡើង។

- **ចំណាប់អារម្មណ៍របស់សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាខេត្ត**

ឯកឧត្តម **ម៉ែន ង៉ុយ** សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាខេត្ត បានចាប់អារម្មណ៍ទៅលើអនុសាសន៍ថា អនុសាសន៍ទាំងនោះបានមកពីការពិភាក្សាយ៉ាងផុសផុលដែលទាក់ទងទៅនឹងរឿងសំខាន់ៗរបស់ប្រជាជន ហើយមតិយោបល់ ឬអនុសាសន៍ទាំងអស់នេះ អាចទទួលយកបានដើម្បីអនុវត្តអោយមានការរីកចម្រើនទាំងអស់គ្នា ហើយលោកក៏បានអរគុណខុមហ្វ្រែលដែលបានរៀបចំវេទិការនេះឡើង។

- **ចំណាប់អារម្មណ៍របស់តំណាងក្រសួងមហាផ្ទៃ**

លោក **ប្រាក់ សំអឿន** តំណាងអោយក្រសួងមហាផ្ទៃ បានធ្វើការចាប់អារម្មណ៍ទៅលើអនុសាសន៍ទាំងនោះថា រាល់អនុសាសន៍ដែលបានលើកឡើងនេះគឺជាសមិទ្ធផលថ្មីមួយរវាងក្រសួងមហាផ្ទៃ និង អង្គការខុមហ្វ្រែល។ រាល់អនុសាសន៍ ឬសំណូមពរទាំងអស់នេះមានលក្ខណៈសមស្របដែលអាចទទួលយកបាន ហើយមានលក្ខណៈស្រដៀងទៅនឹងកិច្ចការរបស់ក្រុមការងារក្រសួងមហាផ្ទៃ និងគណកម្មការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោតកុំពុងតែធ្វើផងដែរ។ រីឯមតិមិនស្របវិញក៏ត្រូវបានយកទៅធ្វើការសិក្សាផងដែរ ហើយលោកក៏បានអរគុណខុមហ្វ្រែលដែលបានរៀបចំវេទិការនេះឡើង។

- **ចិន្តាផ្សារ**

មុនពេលចិបវេទិការ លោក **យ៉ុង គឹមអេង** បានអគុណវាគ្មិន អ្នកចូលរួម និងអង្គការនៅក្នុងខេត្ត មណ្ឌលគីរីទាំងអស់ដែលបានសហការ និងចូលរួម ជាពិសេស UNDP ដែលបានគាំទ្រនូវវេទិការនេះ។

៤. វេទិការស្តីពីការ បោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យនៅមណ្ឌលសៀមរាប

- **គោលបំណងនៃវេទិការ និងការបង្ហាញលទ្ធផលពិគ្រោះយោបល់ និងជំរើសអនុសាសន៍**

លោក យ៉ុង គឹមអេង: ជាប្រធានមជ្ឈមណ្ឌលប្រជាពលរដ្ឋដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ និងសន្តិភាព និងជាអ្នកសម្របសម្រួលនៅក្នុងវេទិការនេះបានមានមតិស្វាគមន៍ និងថ្លែងពីគោលបំណងនៃវេទិការថា វេទិការនេះមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការរកអោយឃើញនូវអនុសាសន៍ដើម្បីកែលំអរអោយការបោះឆ្នោត និងការអនុវត្តន៍លិទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យអោយប្រព្រឹត្តិទៅកាន់តែល្អប្រសើរថែមទៀត។ វេទិការនេះនឹងជជែករកអនុសាសន៍ ទៅលើបញ្ហាដែលបានរកឃើញដែលទាក់ទងទៅនឹងការបោះឆ្នោត និងលិទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ហើយយកអនុសាសន៍ទាំងនេះទៅដាក់ជូនស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធ។ លោកបានបន្តទៀតថាមុននឹងមានការរៀបចំវេទិការនេះឡើង គឺមានការពិភាក្សាពិគ្រោះយោបល់មួយជាមួយនឹងអ្នកពាក់ព័ន្ធនៅនឹងស្ថាប័នមួយចំនួនដូចជា តំណាងគណបក្សនយោបាយដែលមានអសនៈនៅក្នុងរដ្ឋសភាពេលបច្ចុប្បន្ន ក្រុមប្រឹក្សាខេត្ត គណកម្មាធិការខេត្តរៀបចំការបោះឆ្នោត គណកម្មការឃុំរៀបចំការបោះឆ្នោត ស្មៀនឃុំ អង្គការសង្គមស៊ីវិល និងសាធារណៈជន។ ហើយបញ្ហាដែលទទួលបានជាអទិភាពខ្ពស់ជាងគេចំនួនបួនពីក្រុមពិភាក្សានិមួយៗ

សម្រាប់លើកយកមកពិភាក្សានៅក្នុងវេទិការនេះមាន ប្រព័ន្ធបោះឆ្នោត បញ្ជីឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោត គណកម្មការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត និងសេរីភាពបញ្ចេញមតិ និងប្រមូលផ្តុំ។

• ការបង្ហាញនៃបទពិសោធន៍ និងការប្រឈមនៅលើប្រជាធិបតេយ្យ

លោក យ៉ុង វិ: ជានយកប្រតិបត្តិមជ្ឈមណ្ឌលអប់រំច្បាប់សម្រាប់សហគមន៍បានមានប្រសាសន៍នៅក្នុងវេទិការថា ប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជាចាប់ផ្តើមនៅពេលដែលមានវត្តមានរបស់អ៊ុនតាក់មករៀបចំការបោះឆ្នោតនៅឆ្នាំ១៩៩៣។ប្រជាធិបតេយ្យមានន័យថា សមាជិកសង្គមរស់នៅប្រកបដោយសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ ដែលសិទ្ធិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវបានគោរព។ប្រជាធិបតេយ្យដែលល្អ គឺមានប្រជាពលរដ្ឋជាម្ចាស់អំណាច ប្រជាពលរដ្ឋជាអ្នកផ្តល់អំណាចអោយទៅមនុស្សមួយក្រុមដើម្បីធ្វើជាតំណាងអោយខ្លួនក្នុងការសម្រេចចិត្ត ហើយការសម្រេចរបស់មតិភាគច្រើនក៏មិនអាចបំភ្លេចចោលនូវមតិភាគតិចចោលបានដែរ។ ពលរដ្ឋមានសេរីភាពធ្វើការទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងយោធា ដែលជាយោធាប្រកបដោយវិជ្ជាជីវៈ គោរពច្បាប់ និងមិនប្រកាន់បក្សពួក។ មានវិធានច្បាប់ ដែលច្បាប់ត្រូវតែគោរពទាំងអស់គ្នា មានគោលនយោបាយល្អ ជាពិសេសការបោះឆ្នោតដ៏ល្អមួយ។ សេរីភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវតែបានធានា ដែលជាសិទ្ធិតាំងពីកំណើត ដូចជាសិទ្ធិបញ្ចេញមតិជាដើម ដែលច្បាប់ត្រូវតែបង្កលក្ខណៈអោយស្រួលដល់សិទ្ធិបញ្ចេញមតិនេះ និងសិទ្ធិមួយចំនួនទៀតផងដែរដូចជា សិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន សិទ្ធិបង្កើតជាសមាគមន៍ និងសិទ្ធិប្រមូលផ្តុំដែលជាផ្នែកមួយសេរីភាពបញ្ចេញមតិផងដែរ។នៅក្នុងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ ប្រសិនបើប្រជាពលរដ្ឋខ្លះសេរីភាពក្នុងការបញ្ចេញមតិមានន័យថាប្រជាពលរដ្ឋមិនអាចការពារខ្លួនឯងបាន។ នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែងនៃប្រទេសកម្ពុជាសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ និងប្រមូលផ្តុំមិនត្រូវបានគោរពអោយបានពេញលេញនៅឡើយទេ

ហើយការអនុវត្តក៏នៅមានបញ្ហាដែរ។ តាមការអង្កេតកន្លងមក មានការវិវត្តិសេរីភាពនៃការបញ្ចេញ
មតិ មិនត្រឹមតែទៅលើតំណាងរាស្ត្រដែលមានអភ័យសកាប៉ុណ្ណោះទេ សូម្បីតែអង្គការសង្គមស៊ីវិល
ឬមេធាវីដែលការពារជនរងគ្រោះ ក៏ត្រូវប្រឈមទៅនឹងការចោទពីបទព្រហ្មទណ្ឌ នៃបទល្មើស
បរិហារកេរ្តិ៍ និងការផ្សាយព័ត៌មានមិនពិតជាដើមផងដែរ។ រីឯបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់សភាជាតិអណាតូ
ទីបួននេះបានបញ្ជាក់អោយឃើញថាពីការវិវឌ្ឍន៍ទៅក្រោយវិញនៃលិខិតប្រជាធិបតេយ្យ។

• ការបង្ហាញនៃបទពិសោធន៍ និងការប្រឈមនៅលើការបោះឆ្នោត

លោក សុក សំអឿន ជានាយកប្រតិបត្តិនៃក្រុមអ្នកច្បាប់ការពារសិទ្ធិនៅកម្ពុជាបានថ្លែងនៅក្នុង
វេទិការថា ការបោះឆ្នោតគឺជាការផ្ទេរអំណាចដោយសន្តិវិធី ហើយប្រសិនបើតំណើការបោះ
ឆ្នោតប្រព្រឹត្តទៅបានល្អពេលនោះតំណើការប្រជាធិបតេយ្យនៅប្រទេសនោះក៏មានការរឹងមាំផងដែរ
ហើយការអភិវឌ្ឍន៍ក៏កាន់តែមានកាន់តែល្អផងដែរ ពីព្រោះប្រជាធិបតេយ្យ និងការអភិវឌ្ឍន៍
ត្រូវដើរស្មើគ្នា។ ផ្ទុយមកវិញប្រសិនបើការបោះឆ្នោតមានការលំបាកអ្នកមកបោះឆ្នោតនឹងមានចំនួន
កាន់តែតិចទៅៗ នុះនឹងធ្វើអោយអ្នកកាន់អំណាចនៅឆ្ងាយពីប្រជាពលរដ្ឋ ដែលពេលនោះហើយនាំ
អោយអ្នកកាន់អំណាចចាប់ផ្តើមប្រើអំណាចផ្តាច់ការ ដែលនាំអោយប្រទេសជាតិខិតទឹកអស្ថេរភាព
ផងដែរ។ ដូច្នេះការបោះឆ្នោតមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋទាំងអស់គ្នា។ លោកបាន
បរិយាយថា ការបោះឆ្នោតដ៏ល្អ គឺការបោះឆ្នោតត្រូវប្រព្រឹត្តដោយសេរី សមធម៌ ស្មោះហាប
និងសារភាព។ អ្នកបោះឆ្នោតមានសេរីភាពក្នុងការចូលរួមស្តាប់ការយោសនារបស់គណបក្ស
នយោបាយ និងទៅបោះឆ្នោតដោយគ្មានការគំរាមកំហែង។ រដ្ឋត្រូវតែជួយមកដល់អ្នកដែល
មានសិទ្ធិបោះឆ្នោតអោយបានទៅបោះឆ្នោត ហើយអ្នករំលោភបំពានច្បាប់បោះឆ្នោតត្រូវតែទ ទួល
ទោសតាមច្បាប់។ ចំណែកឯវិវាទដែលទាក់ទិនទៅនឹងការបោះឆ្នោតមានដូចជា វិវាទរដ្ឋបាល
វិវាទបោះឆ្នោត និងបទល្មើសបោះឆ្នោតត្រូវតែបានដោះស្រាយដោយយុត្តិធម៌និងស្របទៅតាមនីតិ
វិធីដែលមានចែងនៅក្នុងច្បាប់។ គ្រប់គណបក្សនយោបាយត្រូវមានឱកាសស្មើគ្នាក្នុងការចូល
រួមប្រកួតប្រជែងដណ្តើមសន្លឹកឆ្នោត អ្នកឈ្នះឆ្នោតគឺឈ្នះដោយយុត្តិធម៌គឺមានការគាំទ្រពីអ្នកបោះ
ឆ្នោត មិនមានការបន្លំសន្លឹកឆ្នោត ហើយចូលទៅកាន់តំណែងដោយសន្តិភាព។ ដើម្បីអោយការ
បោះឆ្នោតមួយប្រព្រឹត្តទៅបានដោយសេរី និងយុត្តិធម៌គឺត្រូវតែមានស្ថាប័នដែលជាអ្នករៀបចំការបោះ
ឆ្នោតឯករាជ្យ យុត្តិធម៌មួយ និង មិនអាចរំលាយទៅវិញដោយងាយស្រួលឡើយ ហើយបុគ្គលិក
ដែលធ្វើការនៅក្នុងស្ថាប័ននោះមានប្រាក់ខែ គ្រប់គ្រាន់ អណាតូការងារត្រឹមត្រូវ និងមានការធា
នាសុវត្ថភាពដល់បុគ្គលិកពីរដ្ឋ។ ស្ថាប័ននេះត្រូវតែមានហិរញ្ញវត្ថុស្វ័យយ័ត។ មានស្ថាប័នមួយទៀត
ជាពិសេសស្ថាប័នកងកំលាំងប្រដាប់អាវុធ សម្រាប់ធានាការប្រព្រឹត្តទៅនៃការបោះឆ្នោតប្រកប
ដោយគ្មានការគំរាមកំហែង ឬ បំភិតបំភ័យ។ ស្ថាប័នរៀបចំការបោះឆ្នោតនេះត្រូវតែដើរតួនាទីជាសា

លាតំបូងក្នុងការកាត់ក្តីដែលទាក់ទងទៅនឹងបទល្មើសបោះឆ្នោត។ ចំពោះច្បាប់ដែលសម្រាប់ដក
អភ័យឯកសិទ្ធិអ្នកតំណាងរាស្ត្រគួរតែមានចែងអោយបានច្បាស់លាស់នៅក្នុងច្បាប់។ លោកបាន
សំណូមពរអោយមានការធ្វើ អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណជូនប្រជាពលរដ្ឋអោយបានគ្រប់ៗគ្នា ហើយការប្រើ
ប្រាស់ទម្រង់១០១៨ត្រូវតែមានរូបថតបិទនៅគលបញ្ជីអោយបានត្រឹមត្រូវ និងមានទណ្ឌកម្មសម្រាប់
អ្នកដែលធ្វើទម្រង់១០១៨ខុសទៅនឹងនីតិវិធី។ ជាចុងក្រោយលោកបានពន្យល់អំពីរូបមន្តនៃការ
បែងចែងអសនៈតាមសំណល់ខ្ពស់ និងមធ្យមភាគធំបំផុតនៅក្នុងប្រព័ន្ធបោះឆ្នោតសមាមាត្រ។

លទ្ធផល អនុសាសន៍វិវាទតាមក្រុមនៅមជ្ឈមណ្ឌលសៀមរាប

- ក្រុមពិភាក្សាទី១ បញ្ជីឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោត និងការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត

បញ្ជីឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោត និងការចុះឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោត

<p>គ.ជ.ប</p>	<p>រក្សាទម្រង់ ១០១៨ ហើយត្រូវពង្រឹងការគ្រប់គ្រងបន្ថែម។ លុបបណ្តាំព័ត៌មាន ហើយបន្តបិទបញ្ជីឈ្មោះ អ្នកបោះឆ្នោតតាមភូមិ ។ ការចុះឈ្មោះបោះឆ្នោត បញ្ឈប់ការធ្វើប្រតិភូកម្មទៅ សៀន ឬឃុំ។ ប្រគល់ជូន គ .ជ.ប ជាអ្នកចុះឈ្មោះ និងមានការឃ្នាំមើលពី អង្គការសង្គមស៊ីវិល។ ត្រូវពង្រឹងសមត្ថភាពមន្ត្រី គ.ជ.ប គ្រប់លំដាប់ថ្នាក់។ បញ្ជីឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោតត្រូវផ្សព្វផ្សាយ តាមប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណែត ស៊ីឌី...។ ប្តូរការិយាល័យ ឬឈ្មោះទីតាំង ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានអោយសាមីខ្លួនបានដឹងជាមុននិង ផ្តល់ព័ត៌មាន ពីទីកន្លែងនៃការិយាល័យបោះឆ្នោតអោយបានច្បាស់លាស់។</p> <p><u>សំណូមពរ</u> ៖ សូមអោយតំណាងគ្រប់គណបក្សនយោបាយនិងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលសង្កេតការណ៍ទៅលើការចុះឈ្មោះ។</p>
<p>អង្គការសង្គមស៊ីវិល</p>	<p>សូមអោយអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលចូលរួមសង្កេតការណ៍អោយបានទៀងទាត់តាមពេលវេលា។</p>
<p>គណបក្សនយោបាយ</p>	<p>សូមអោយតំណាងគណបក្សចូលរួមសង្កេតការណ៍អោយបានទៀងទាត់តាមពេលវេលា។</p>
<p>អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងអ្នកអនុវត្តច្បាប់</p>	<p>សូមកុំឱ្យមេឃុំ មេភូមិ មេក្រុម មន្ត្រីនគរបាល ស្រង់ឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោត ក្នុងថ្ងៃបោះឆ្នោត</p>

អនុសាសន៍នេះទទួលបានសម្លេងបោះឆ្នោតគាំទ្រ៧៨% មិនគាំទ្រ១៦% និងអនុបវាទ៧%។

- ក្រុមពិភាក្សាទី២ គ.ជ.ប

គ.ជ.ប	
រដ្ឋសភា និង រដ្ឋាភិបាល	សមាសភាព គ.ជ.ប គួរមានសមាជិកចេញមកពីគណបក្សនយោបាយនីមួយៗ អង្គការសង្គមស៊ីវិល ហើយសមាសភាពនេះ មានដូចគ្នានៅគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ នៃ គ.ជ.ប។ សមាសភាពទាំងនេះ មានមកពី គណបក្សនយោបាយ ដែលបានជាប់ឆ្នោតមានអាសនៈ នៅក្នុងរដ្ឋសភា ចំនួនមួយ រូប នៃគណបក្សនីមួយៗ ឬតំណាង មកពីសង្គមស៊ីវិលចំនួន មួយរូប។ បញ្ចូលស្ថាប័ន គ.ជ.ប ទៅក្នុងច្បាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ។
គ.ជ.ប	ការជ្រើសរើសសមាសភាពPEC, CEC, PSCs, ជាបន្ទុករបស់ គ.ជ.ប ដោយមានការចូលរួមពី គណៈកម្មការចម្រុះ (គណៈកម្មការជ្រើសរើស)។ បង្កើតអង្គការស៊ើបអង្កេតចល័តមួយ (គណៈកម្មការស៊ើបអង្កេត ជាបន្ទុករបស់ គ.ជ.ប ហើយឲ្យមានមួយក្រុមក្នុងមួយខេត្ត។
អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងអ្នកអនុវត្តច្បាប់	ការជ្រើសរើសសមាសភាព ជាបន្ទុករបស់ គ.ជ.ប ដោយមានការចូលរួមពី គណៈកម្មការចម្រុះ។

អនុសាសន៍នេះទទួលបានសម្លេងបោះឆ្នោតគាំទ្រ៨៦% មិនគាំទ្រ១២% និងអនុបវាទ២%។

• ក្រុមពិភាក្សាទី៣ ប្រព័ន្ធបោះឆ្នោត

ប្រព័ន្ធបោះឆ្នោត	
រដ្ឋសភា និង រដ្ឋាភិបាល	<p>ការបោះឆ្នោតថ្នាក់ជាតិ (រដ្ឋសភា) ប្រើប្រព័ន្ធសមាមាត្រ ថ្នាក់មូលដ្ឋាន (ឃុំ សង្កាត់) ប្រើប្រព័ន្ធលក្ខណៈមាត្រ។</p> <p>ប្រព័ន្ធបោះឆ្នោតថ្នាក់ជាតិត្រូវបែងចែកអាសនៈតាមសម័យ អ៊ិនតាក់។</p> <p>សម្រាប់ពីរ ឬ បីអាណត្តិទៅមុខទៀត ប្រទេសកម្ពុជាគួរតែពិចារណាអំពីបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនឯករាជ្យ ក្នុងការឈរឈ្មោះបោះឆ្នោត។</p> <p>យល់ស្របឲ្យមានចំនួនកូតាស្ត្រី ៥០% នៅក្នុងបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនឈរឈ្មោះបោះឆ្នោត របស់គណបក្សនយោបាយនីមួយៗ។ លើកទឹកចិត្ត និងជម្រុញគណបក្សនយោបាយឲ្យបង្កើនចំនួនកូតាស្ត្រីឈរឈ្មោះបោះឆ្នោត ឲ្យបានយ៉ាងតិចចាប់ពី ២០ % ឡើងទៅ ហើយដាក់ ក្នុងបញ្ជីលេរៀងធ្លាស់គ្នារាប់ពីខាងលើ។</p> <p>អាណត្តិរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវតែកំណត់ក្នុងរយៈពេលយ៉ាងយូររប់ផុតពីអាណត្តិ ក្នុងមួយជីវិត ។</p>
គ.ជ.ប	<p>យល់ស្របឲ្យមានចំនួនកូតាស្ត្រី ៥០% នៅក្នុងបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនឈរឈ្មោះបោះឆ្នោត របស់គណបក្សនយោបាយនីមួយៗ។ លើកទឹកចិត្ត និងជម្រុញគណបក្សនយោបាយឲ្យបង្កើនចំនួនកូតាស្ត្រីឈរឈ្មោះបោះឆ្នោត ឲ្យបានយ៉ាងតិចចាប់ពី ២០ % ឡើងទៅ ហើយដាក់ ក្នុងបញ្ជីលេរៀងធ្លាស់គ្នារាប់ពីខាងលើ។</p>
អង្គការសង្គមស៊ីវិល	<p>អាណត្តិរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវតែកំណត់ក្នុងរយៈពេលយ៉ាងយូររប់ផុតពីអាណត្តិ ក្នុងមួយជីវិត ។</p>
គណបក្សនយោបាយ	<p>យល់ស្របឲ្យមានចំនួនកូតាស្ត្រី ៥០% នៅក្នុងបញ្ជីឈ្មោះបេក្ខជនឈរឈ្មោះបោះឆ្នោត របស់គណបក្សនយោបាយនីមួយៗ។ លើកទឹកចិត្ត និងជម្រុញគណបក្សនយោបាយឲ្យបង្កើនចំនួនកូតាស្ត្រីឈរឈ្មោះបោះឆ្នោត ឲ្យបានយ៉ាងតិចចាប់ពី ២០ % ឡើងទៅ ហើយដាក់ ក្នុងបញ្ជីលេរៀងធ្លាស់គ្នារាប់ពីខាងលើ។</p> <p>អាណត្តិរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវតែកំណត់ក្នុងរយៈពេលយ៉ាងយូររប់ផុតពីអាណត្តិ ក្នុងមួយជីវិត ។</p>

អនុសាសន៍នេះទទួលបានសម្លេងបោះឆ្នោតគាំទ្រ ៩០% មិនគាំទ្រ៦% និងអនុបវាទ៤%។

- ក្រុមទី៤ សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ និងប្រមូលផ្តុំ

សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ និងសេរីភាពនៃការប្រមូលផ្តុំ

<p>រដ្ឋសភា និង រដ្ឋាភិបាល</p>	<p>កំណត់និយមន័យ និងពន្យល់ពាក្យ សេរីភាព នៃការបញ្ចេញមតិឲ្យបានច្បាស់លាស់។ ឧទាហរណ៍ ៖ បទបរិហារកេរ្តិ៍ បទផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានមិនពិត ...</p> <p>ផ្សព្វផ្សាយឲ្យបានទូលាយអំពីសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ ពិសេសទៅដល់អាជ្ញាធរគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ និងប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់វណ្ណៈ។ រាល់ការបញ្ចេញមតិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋទៅលើទង្វើរបស់បុគ្គលសាធារណៈ និងស្ថាប័នសាធារណៈ ត្រូវលើកលែងការចោទប្រកាន់។ រាល់ការបញ្ចេញមតិ និងសំណូមពររបស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលសមស្រប ត្រូវមានការឆ្លើយតប និងដំណោះស្រាយឲ្យបានទាន់ពេលវេលា។ ទីលានសេរីភាព គួរតែបង្កើតនៅកន្លែងទីប្រជុំជនក្បែរស្ថាប័នរដ្ឋ និងមិនកំណត់អ្នកចូលរួម។ ទីលានសេរីភាព គួរតែបង្កើតនៅ ថ្នាក់ស្រុកផងដែរ រាល់ការធ្វើបាតុកម្មដោយសន្តិវិធីនៅទីកន្លែងសាធារណៈណាមួយ ត្រូវជូនដំណឹងត្រឹមអាជ្ញាធរនៅកន្លែងនោះ ជាការស្រេច។</p>
<p>គ.ជ.ប</p>	<p>ផ្សព្វផ្សាយឲ្យបានទូលាយអំពីសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ ពិសេសទៅដល់អាជ្ញាធរគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ និងប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់វណ្ណៈ។ រាល់ការបញ្ចេញមតិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋទៅលើទង្វើរបស់បុគ្គលសាធារណៈ និងស្ថាប័នសាធារណៈ ត្រូវលើកលែងការចោទប្រកាន់។ រាល់ការបញ្ចេញមតិ និងសំណូមពររបស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលសមស្រប ត្រូវមានការឆ្លើយតប និងដំណោះស្រាយឲ្យបានទាន់ពេលវេលា។</p>
<p>អង្គការសង្គមស៊ីវិល</p>	<p>កំណត់និយមន័យ និងពន្យល់ពាក្យ សេរីភាព នៃការបញ្ចេញមតិឲ្យបានច្បាស់លាស់។ ផ្សព្វផ្សាយឲ្យបានទូលាយអំពីសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ ពិសេសទៅដល់អាជ្ញាធរគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ និងប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់វណ្ណៈ។ រាល់ការបញ្ចេញមតិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋទៅលើទង្វើរបស់បុគ្គលសាធារណៈ និងស្ថាប័នសាធារណៈ ត្រូវលើកលែងការចោទប្រកាន់។ រាល់ការបញ្ចេញមតិ និងសំណូមពររបស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលសមស្រប ត្រូវមានការឆ្លើយតប និងដំណោះស្រាយឲ្យបានទាន់ពេលវេលា។ ទីលានសេរីភាព គួរតែបង្កើតនៅកន្លែងទីប្រជុំជនក្បែរស្ថាប័នរដ្ឋ និងមិនកំណត់អ្នកចូលរួម។ រាល់ការធ្វើបាតុកម្មដោយសន្តិវិធីនៅទីកន្លែងសាធារណៈណាមួយ ត្រូវជូនដំណឹងត្រឹមអាជ្ញាធរនៅកន្លែងនោះ ជាការស្រេច។</p>

<p>គណបក្សនយោបាយ</p>	<p>កំណត់និយមន័យ និងពន្យល់ពាក្យ សេរីភាព នៃការបញ្ចេញមតិឲ្យបានច្បាស់លាស់។ ផ្សព្វផ្សាយឲ្យបានទូលាយអំពីសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ ពិសេសទៅដល់អាជ្ញាធរគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ និងប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់វណ្ណៈ។ រាល់ការបញ្ចេញមតិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋទៅលើទង្វើរបស់បុគ្គលសាធារណៈ និងស្ថាប័នសាធារណៈ ត្រូវលើកលែងការចោទប្រកាន់។ រាល់ការបញ្ចេញមតិ និងសំណូមពររបស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលសមស្រប ត្រូវមានការឆ្លើយតប និងដំណោះស្រាយឲ្យបានទាន់ពេលវេលា។ ទីលានសេរីភាព គួរតែបង្កើតនៅកន្លែងទីប្រជុំជនក្បែរស្ថាប័នរដ្ឋ និងមិនកំណត់អ្នកចូលរួម។ រាល់ការធ្វើបាតុកម្មដោយសន្តិវិធីនៅទីកន្លែងសាធារណៈណាមួយ ត្រូវជូនដំណឹងត្រឹមអាជ្ញាធរនៅកន្លែងនោះ ជាការស្រេច។</p>
<p>អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងអ្នកអនុវត្តច្បាប់</p>	<p>កំណត់និយមន័យ និងពន្យល់ពាក្យ សេរីភាព នៃការបញ្ចេញមតិឲ្យបានច្បាស់លាស់។ ផ្សព្វផ្សាយឲ្យបានទូលាយអំពីសេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ ពិសេសទៅដល់អាជ្ញាធរគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ និងប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់វណ្ណៈ។ រាល់ការបញ្ចេញមតិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋទៅលើទង្វើរបស់បុគ្គលសាធារណៈ និងស្ថាប័នសាធារណៈ ត្រូវលើកលែងការចោទប្រកាន់។ រាល់ការបញ្ចេញមតិ និងសំណូមពររបស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលសមស្រប ត្រូវមានការឆ្លើយតប និងដំណោះស្រាយឲ្យបានទាន់ពេលវេលា។ ទីលានសេរីភាព គួរតែបង្កើតនៅកន្លែងទីប្រជុំជនក្បែរស្ថាប័នរដ្ឋ និងមិនកំណត់អ្នកចូលរួម។ រាល់ការធ្វើបាតុកម្មដោយសន្តិវិធីនៅទីកន្លែងសាធារណៈណាមួយ ត្រូវជូនដំណឹងត្រឹមអាជ្ញាធរនៅកន្លែងនោះ ជាការស្រេច។</p>

អនុសាសន៍នេះទទួលបានសម្លេងបោះឆ្នោតគាំទ្រ ៨៧% មិនគាំទ្រ ៧% និងអនុបវា ៧%។

- ចំណាប់អារម្មណ៍របស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រនៅលើអនុសាសន៍

លោកជំទាវ កែ សុវណ្ណរតន៍ បានមានប្រសាសន៍ថា អ្នកចូលរួមទាំងអស់បានខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការចូលរួមដោះស្រាយបញ្ហាសង្គម ហើយសន្យាថានឹងខិតខំពាំនាំនូវអនុសាសន៍ទាំងនេះ ជាពិសេសបញ្ហាផ្សព្វផ្សាយច្បាប់ និងជំរុញអោយមានវិទ្យុនៅក្នុងខេត្តសៀមរាបនេះដើម្បីផ្សព្វផ្សាយច្បាប់ជូនប្រជាពលរដ្ឋអោយបានដឹង។

- ចំណាប់អារម្មណ៍របស់តំណាង ក្រុមប្រឹក្សាខេត្តនៅលើអនុសាសន៍

ឯកឧត្តម ចាន់ សុផល បានមានប្រសាសន៍ថា វេទិកានេះធ្វើអោយមានការស្វែងយល់ពីមតិយោបល់ជាច្រើនទាក់ទងទៅនឹងការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យ ហើយសង្ឃឹមថាមតិយោបល់ដែលបានលើកឡើយនៅក្នុងវេទិកានេះនឹងជួយបំពេញបន្ថែម ការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យអោយភាពកាន់តែល្អប្រសើរថែមទៀត។

- បិទកម្មវិធី

មុនពេលបិទវេទិកា លោក យ៉ុង គឹមអេង បានអគុណវាគ្មិន អ្នកចូលរួម និងអង្គការនៅក្នុងខេត្តមណ្ឌលគីរីទាំងអស់ដែលបានសហការ និងចូលរួម ជាពិសេស UNDP ដែលបានគាំទ្រនូវវេទិកានេះ។

ឧបសម្ព័ន្ធទី១. របៀបវារៈនៃវេទនិការ

១.១. វេទនិការនៅ មណ្ឌលព្រៃវែង

របៀបវារៈ

- 07:30 – 08:15 ការមកដល់របស់អ្នកចូលរួម ការចុះឈ្មោះ និងចែកឯកសារ
- 08:15 – 08:20 គោរពទង់ជាតិ
- 08:20 – 08:40 មតិស្វាគមន៍ និងគោលបំណងនៃវេទិកាដោយ **លោក គល់ បញ្ញាប្រធាន គណៈកម្មាធិការ ខុមហ្វ្រែល**
- 08:40 – 09:00 ការចែករំលែកបទពិសោធន៍ទូទៅទៅលើការបោះឆ្នោត ដោយ **លោក សុខ សំអឿន**
- 09:00 – 09:15 សំរាកពិសារអាហារសំរន់
- 09:15 – 09:25 ការចែករំលែកបទពិសោធន៍ទូទៅទៅលើប្រជាធិបតេយ្យ ដោយ **លោក យ៉ុង គឹមអេង**
- 09:25 – 09:40 ការបែងចែកក្រុមពិភាក្សា
- 09:40 – 11:15 ការពិភាក្សាតាមក្រុមដើម្បីរកបញ្ហា ឬអានុសាសន៍ទៅលើការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យ
 - ក្រុមទី១. គ.ជ.ប
 - ក្រុមទី២. បញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោត, ការចុះឈ្មោះ
 - ក្រុមទី៣. ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ
 - ក្រុមទី៤. សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ
 - ក្រុមទី៥. សេរីភាពនៃការប្រមូលផ្តុំ
- 11:15 – 12:15 សំរាកពិសារអាហារថ្ងៃត្រង់
- 12:15 – 02:30 ការបង្ហាញតាមក្រុមនីមួយៗ ដល់អង្គសិក្ខាសាលាទាំងមូល និងការពិភាក្សា
- 02:30 – 02:45 សំរាក និងការចែកឧបករណ៍ផ្តល់ពិន្ទុដល់ប្រជាពលរដ្ឋ
- 02:45 – 03:15 ការបោះឆ្នោតគាំទ្រគោលនយោបាយអានុសាសន៍ដោយអង្គវេទិកាទាំងមូល
- 03:15 – 03:45 ការថ្លែងចំណាប់អារម្មណ៍របស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រ/សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាទៅលើលទ្ធផល
 - ឯកឧត្តម យ៉ែម បញ្ញាប្រធាន តំណាងរាស្ត្រគណបក្សសិទ្ធិមនុស្ស**
 - ឯកឧត្តម សៅ វ៉ានី តំណាងរាស្ត្រគណបក្សជាតិនិយម**
 - លោក ប្រាក់ សំអឿន មកពីក្រសួងមហាផ្ទៃ**

03:45 – 04:00 ការថ្លែងបិទវេទិកា ការប្រមូលឧបករណ៍ផ្តល់ពិន្ទុ និងការចែកឯកសារ

២.២. វេទិកា មណ្ឌលបន្ទាយមានជ័យ

របៀបវារៈ

07:30 – 08:15 ការមកដល់របស់អ្នកចូលរួម ការចុះឈ្មោះ និងចែកឯកសារ

08:15 – 08:20 គោរពទង់ជាតិ

08:20 – 08:40 មតិស្វាគមន៍ និងគោលបំណងនៃវេទិកាដោយលោក គល់ បញ្ញាប្រធាន គណៈកម្មាធិការ ខុមហ្វ្រែល

08:40 – 09:00 ការចែករំលែកបទពិសោធន៍ទូទៅទៅលើការបោះឆ្នោត ដោយ លោក សុខ សំអឿន

09:00 – 09:15 សំរាកពិសារអាហារសំរន់

09:15 – 09:25 ការចែករំលែកបទពិសោធន៍ទូទៅទៅលើប្រជាធិបតេយ្យ ដោយ លោក យ៉ុង គឹមអេង

09:25 – 09:40 ការបែងចែកក្រុមពិភាក្សា

09:40 – 11:15 ការពិភាក្សាតាមក្រុមដើម្បីរកបញ្ហា ឬអានុសាសន៍ទៅលើការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យ

ក្រុមទី១. គ.ជ.ប

ក្រុមទី២. ហិរញ្ញវត្ថុគណបក្សនយោបាយ

ក្រុមទី៣. ការអប់រំអ្នកបោះឆ្នោត

ក្រុមទី៤. សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ

ក្រុមទី៥. សេរីភាពនៃការប្រមូលផ្តុំ

11:15 – 12:15 សំរាកពិសារអាហារថ្ងៃត្រង់

12:15 – 02:30 ការបង្ហាញតាមក្រុមនីមួយៗ ដល់អង្គសិក្ខាសាលាទាំងមូល និងការពិភាក្សា

02:30 – 02:45 សំរាក និងការចែកឧបករណ៍ផ្តល់ពិន្ទុដល់ប្រជាពលរដ្ឋ

02:45 – 03:15 ការបោះឆ្នោតគាំទ្រគោលនយោបាយអានុសាសន៍ដោយអង្គវេទិកាទាំងមូល

03:15 – 03:45 ការថ្លែងចំណាប់អារម្មណ៍របស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រ/សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាទៅលើលទ្ធផល

ឯកឧត្តម យន្ត ថារ៉ូ តំណាងរាស្ត្រគណបក្សសម រង្ស៊ី នៃមណ្ឌលបន្ទាយមានជ័យ

ឯកឧត្តម ជុង ប្រសិទ្ធិ តំណាងក្រុមប្រឹក្សាខេត្ត

ឯកឧត្តម ញឹក ប៊ុនថៃ តំណាងរាស្ត្រគណបក្សហ្វុនស៊ិនបិចនៃមណ្ឌលបន្ទាយមានជ័យ

03:45 – 04:00 ការថ្លែងបិទវេទិកា ការប្រមូលឧបករណ៍ផ្តល់ពិន្ទុ និងការចែកឯកសារ

៣.៣.វេទិកានៅ មណ្ឌល មណ្ឌលតីរី

របៀបវារៈ

07:30 – 08:15 ការមកដល់របស់អ្នកចូលរួម ការចុះឈ្មោះ និងចែកឯកសារ

08:15 – 08:20 គោរពទង់ជាតិ

08:20 – 08:40 មតិស្វាគមន៍ និងគោលបំណងនៃវេទិកាដោយ **លោក យ៉ុង គឹមអេង**
សមាជិកគណៈកម្មាធិការនាយករុក្ខមន្ត្រី

08:40 – 09:00 ការចែករំលែកបទពិសោធន៍ទូទៅទៅលើការបោះឆ្នោតដោយ **លោក គឹម ឈន**
អ្នកសម្របសម្រួលកម្មវិធីជាន់ខ្ពស់នៅខុមហ្វ្រែល

09:00 – 09:15 សំរាកពិសារអាហារសំរេន់

09:15 – 09:25 ការចែករំលែកបទពិសោធន៍ទូទៅទៅលើប្រជាធិបតេយ្យ **លោក សុខ សំអឿន**

09:25 – 09:40 កាបែងចែកក្រុមពិភាក្សា

09:40 – 11:15 ការពិភាក្សាតាមក្រុមដើម្បីរកបញ្ហា ឬអានុសាសន៍ទៅលើការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យ

ក្រុមទី១. បញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោត,ការចុះឈ្មោះ

ក្រុមទី២. ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ

ក្រុមទី៣. ប្រព័ន្ធបោះឆ្នោត

ក្រុមទី៤. សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ

ក្រុមទី៥. សេរីភាពនៃការទទួលព័ត៌មាន

11:15 – 12:15 សំរាកពិសារអាហារថ្ងៃត្រង់

12:15 – 02:30 ការបង្ហាញតាមក្រុមនីមួយៗ ដល់អង្គសិក្ខាសាលាទាំងមូល និងការពិភាក្សា

02:30 – 02:45 សំរាក និងការចែកឧបករណ៍ផ្តល់ពិន្ទុដល់ប្រជាពលរដ្ឋ

02:45 – 03:15 ការបោះឆ្នោតគាំទ្រគោលនយោបាយអានុសាសន៍ដោយអង្គវេទិកាទាំងមូល

03:15 – 03:45 ការថ្លែងចំណាប់អារម្មណ៍របស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រ/សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាទៅលើលទ្ធផល

ឯកឧត្តម គឹម ស្នាភារិទ្ធ តំណាងរាស្ត្រគណបក្ស សម រង្ស៊ី

**ឯកឧត្តម ម៉ែន ងុយ តំណាងក្រុមប្រឹក្សាខេត្ត
លោក ប្រាក់ សំអឿន មកពីក្រសួងមហាផ្ទៃ**

03:45 – 04:00 ការថ្លែងបិទវេទិកា ការប្រមូលឧបករណ៍ផ្តល់ពិន្ទុ និងការចែកឯកសារ

៤.៤. វេទិកានៅ មណ្ឌលស្បៀងរាប

របៀបវារៈ

07:30 – 08:15 ការមកដល់របស់អ្នកចូលរួម ការចុះឈ្មោះ និងចែកឯកសារ

08:15 – 08:20 គោរពទង់ជាតិ

08:20 – 08:40 មតិស្វាគមន៍ និងគោលបំណងនៃវេទិកាដោយ **លោក យ៉ុង គឹមអេង**
សមាជិកគណៈកម្មាធិការនាយករុករានប្រៃសណីយ៍

08:40 – 09:00 ការចែករំលែកបទពិសោធន៍ទូទៅទៅលើការបោះឆ្នោត **លោក សុខ សំអឿន**

09:00 – 09:15 សំរាកពិសារអាហារសំរន់

09:15 – 09:25 ការចែករំលែកបទពិសោធន៍ទូទៅទៅលើប្រជាធិបតេយ្យ **លោក យ៉េង រ៉ែ**

09:25 – 09:40 ការបែងចែកក្រុមពិភាក្សា

09:40 – 11:15 ការពិភាក្សាតាមក្រុមដើម្បីរកបញ្ហា ឬអានុសាសន៍ទៅលើការបោះឆ្នោត
និងប្រជាធិបតេយ្យ

ក្រុមទី១. ប្រព័ន្ធបោះឆ្នោត

ក្រុមទី២. បញ្ជីឈ្មោះបោះឆ្នោត, ការចុះឈ្មោះ

ក្រុមទី៣. គ.ជ.ប

ក្រុមទី៤. សេរីភាពនៃការបញ្ចេញមតិ

ក្រុមទី៥. សេរីភាពនៃការប្រមូលផ្តុំ

11:15 – 12:15 សំរាកពិសារអាហារថ្ងៃត្រង់

12:15 – 02:30 ការបង្ហាញតាមក្រុមនីមួយៗ ដល់អង្គសិក្ខាសាលាទាំងមូល និងការពិភាក្សា

02:30 – 02:45 សំរាក និងការចែកឧបករណ៍ផ្តល់ពិន្ទុដល់ប្រជាពលរដ្ឋ

02:45 – 03:15 ការបោះឆ្នោតគាំទ្រគោលនយោបាយអានុសាសន៍ដោយអង្គវេទិកាទាំងមូល

03:15 – 03:45 ការថ្លែងចំណាប់អារម្មណ៍របស់អ្នកតំណាងរាស្ត្រ/សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាទៅលើលទ្ធផល

**លោកជំទាវ កែ សុវណ្ណារតន៍ តំណាងរាស្ត្រគណបក្សសម រង្ស៊ី
ឯកឧត្តម ចាន់ សុផល តំណាងក្រុមប្រឹក្សាខេត្ត**

03:45 – 04:00 ការថ្លែងបិទវេទិកា ការប្រមូលឧបករណ៍ផ្តល់ពិន្ទុ និងការចែកឯកសារ

ឧបសម្ព័ន្ធទី២. សេចក្តីណែនាំអំពីរបៀបរៀបចំវេទិកា

១. ការរៀបចំវេទិកា

១.១ កិច្ចសហការជាមួយអង្គការ សមាគមនៅមូលដ្ឋាន

ខុមហ្វ្រែលនឹងស្វែងរកកិច្ចសហការជាមួយបណ្តាសមាគម និងអង្គការមិនមែន រដ្ឋាភិបាល ដែលមានមូលដ្ឋាននៅក្នុង ខេត្តដែលខុមហ្វ្រែលរៀបចំវេទិកា ដើម្បីធ្វើជាអ្នកសំរេបសំរួលនៅ ក្នុងក្រុមពិភាក្សានៅក្នុងដំណើរការវេទិកា។

កិច្ចប្រជុំជាមួយតំណាងអង្គការ ឬសមាគមសហការៈ ខុមហ្វ្រែលរៀបចំកិច្ចប្រជុំជាមួយ អ្នកសំរេបសំរួលក្រុម ពិភាក្សានៅក្នុងខេត្ត អោយបានមុនមួយថ្ងៃដំណើរការវេទិកា ។ នៅក្នុង កិច្ចប្រជុំនេះ ខុមហ្វ្រែលនឹងលើកពីគោលបំណង វិធីសាស្ត្រនៃវេទិកា ព្រមទាំងពន្យល់ ប្រាប់ពីរបៀប សំរេបសំរួលនៅក្នុងក្រុមពិភាក្សា ដើម្បីធ្វើយ៉ាងណាស្វែងរកអោយ ឃើញនូវ អានុសាសន៍ ឬយុទ្ធសាស្ត្រលើគោលនយោបាយនៃដំណើរការការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យ ។

១.២ អ្នកសំរេបសំរួលវេទិកា

ខុមហ្វ្រែល និងស្នើអោយមាន អ្នកសំរេបសំរួលដែលត្រូវបានជ្រើសរើសចេញពី បណ្តាប្រធាន អង្គការ សង្គមស៊ីវិលមួយចំនួនសំរាប់ធ្វើការសំរេបសំរួលក្នុងវេទិការទាំងមូលតាំងពីចាប់ផ្តើមរហូត ដល់ពេលបញ្ចប់វេទិកាដែលមានរយៈពេលពេញមួយថ្ងៃ។ ប្រធានអង្គការដែលត្រូវបានស្នើអោយ ធ្វើជាអ្នកសំរេបសំរួលក្នុងវេទិការមានដូចជា ប្រធានអង្គការ អាជីហុក ប្រធានអង្គការការពារផ្នែក ច្បាប់នៃកម្ពុជា ។ អ្នកសំរេបសំរួលវេទិការនីមួយៗ ត្រូវបានស្នើអោយបំពេញកិច្ចការដូចខាងក្រោម

-តួនាទីជាវាក្ខិន

ដោយអ្នកសំរបសំរួល គឺជាគណកម្មាធិការនាយកខុមហ្វ្រែល លោក -លោកស្រីត្រូវបាន អញ្ជើញពីភ្នំពេញ ទៅកាន់ខេត្ត ដែលនិងត្រូវរៀបចំវេទិការយ៉ាងតិចមួយថ្ងៃ មុនពេលធ្វើវេទិការ នៅថ្ងៃធ្វើវេទិការ អ្នកសំរបសំរួលនិងធ្វើជាវាក្មិន សំរាប់កម្មវិធីដែលមានរយៈពេល ២០ នាទី គឺ ចាប់ផ្តើមពី ម៉ោង ៨:២០ ដល់ ៨:៤០នាទីព្រឹក ។ កំឡុងពេលនេះ អ្នកសំរបសំរួល -វាក្មិន និង ធ្វើចំណាប់អារម្មណ៍បទបង្ហាញទៅលើគោលបំណងសិក្ខាសាលា និង រាយការណ៍អំពីរបាយការណ៍ នៃលទ្ធផលការធ្វើកិច្ចពិភាក្សានៅក្នុងខេត្ត ។

-តួនាទីសំរបសំរួលកម្មវិធី

បន្ទាប់ពីការបញ្ចប់នូវសេចក្តីរាយការណ៍ រួចរាល់ ចាប់ពី ម៉ោង ៨:៤០នាទីព្រឹក គាត់ត្រូវ បានបំពេញតួនាទីជាអ្នកសំរបសំរួលវេទិការទាំងមូល ។ សកម្មភាពនៃការសំរបសំរួលទៅលើ ការសំរបសំរួលទៅលើ បទបង្ហាញរបស់វាក្មិន ទៅលើ ប្រធានបទ ពាក់ព័ន្ធនិងការបោះឆ្នោត រួមទាំង សំនួរនិងចំលើយ។ ការសំរបសំរួលទៅលើ បទបង្ហាញរបស់វាក្មិន ទៅលើ ប្រធានបទ ពាក់ព័ន្ធ និង លំហប្រជាធិបតេយ្យ (សំនួរនិងចំលើយ) ការសំរបសំរួលទៅលើ ការបង្ហាញលទ្ធផលពិភាក្សាទាំង ៥ ក្រុម (ដោយក្រុមនីមួយៗផ្តោតសំខាន់ទៅលើ អនុសាសន៍លើគោលនយោបាយ និង យុទ្ធសាស្ត្រ ជំរុញការអនុវត្តកម្មវិធីនៅឆ្នាំ ២០១១) រួមទាំងការសំរបសំរួលការបោះឆ្នោតផ្តល់ការគាំទ្រទៅលើ អនុសាសន៍លើគោលនយោបាយ និង យុទ្ធសាស្ត្រជំរុញការអនុវត្តកម្មវិធីនៅឆ្នាំ ២០១១ ។

ការសំរបសំរួលទៅលើ ការចាប់អារម្មណ៍របស់វាក្មិនពេលបិទកម្មវិធី (វាក្មិនជាតំណាងរាស្ត្រ មកពីគណបក្សនយោបាយ យ៉ាងតិច ចំនួនពីរដែលមានអសនៈនៅរដ្ឋសភា)

-តួនាទីសំរបសំរួលរបាយការណ៍

នៅចុងបញ្ចប់នៃវេទិការ និងមានការចែកផ្សាយអំពីរបាយការណ៍អំពី អនុសាសន៍លើគោល នយោបាយនិងយុទ្ធសាស្ត្រ ជំរុញការអនុវត្តកម្មវិធីនៅឆ្នាំ ២០១១ ដល់សិក្ខាកាម និង វាក្មិនដែល បានចូលរួម ។ អ្នកសំរបសំរួលធ្វើការត្រួតពិនិត្យទៅលើ ខ្លឹមសារនៃរបាយការណ៍ផ្នែកដែល ចែកផ្សាយនេះ មុនពេលធ្វើការផ្សព្វផ្សាយ ។

អ្នកសំរបសំរួល និង ចូលរួមក្នុងការពិនិត្យផ្តល់យោបល់លើរបាយការណ៍វេទិការនីមួយៗ និង របាយការណ៍ រួមរបស់វេទិការ ។

១.៣ វាក្ខីន

ដោយវេទិការនេះ ជាវេទិការរកអានុ សាសន៍លើគោលនយោបាយទាក់ទងទៅនឹងដំណើរ ការការបោះឆ្នោត និង ប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជា ខុមហ្វ្រែលនឹងធ្វើការអញ្ជើញ ប្រធាន ឬសមាជិក គណៈកម្មាធិការនាយករបស់ខុមហ្វ្រែល ចូលរួមជា វាក្ខីនដើម្បីថ្លែងពីគោលបំណងនៃការធ្វើវេទិការ ព្រមទាំងធ្វើការបង្ហាញនៅក្នុងវេទិកាស្តីពីការរកឃើញនូវ អា នុសាសន៍លើ គោលនយោបាយដែល បានរកឃើញដោយក្រុមការងារ នៅក្នុងកិច្ចពិភាក្សាតាមខេត្ត ។

បទពិសោធន៍ទាក់ទងការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យ៖ ខុមហ្វ្រែល ក៏នឹងធ្វើការអញ្ជើញ ផងដែរនូវវាក្ខីន ២ រូប ដែលជាតំណាងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដែលធ្វើការខាងការបោះឆ្នោត និងសេរីភាពប្រជាធិបតេយ្យ បង្ហាញពីបទពិសោធន៍ ទូទៅទាក់ទងទៅនឹងការបោះឆ្នោត និងលំហ ប្រជាធិបតេយ្យនៅក្នុងវេទិកា ។

ចំណាប់អារម្មណ៍របស់តំណាងរាស្ត្រ និងមន្ត្រីមកពីក្រសួងមហាផ្ទៃទៅលើអានុសាសន៍ គោល នយោបាយ៖ តំណាងរាស្ត្រ ដែលមកពីគណបក្សប្រជាជន និងគណបក្សប្រឆាំង នឹងត្រូវបាន អញ្ជើញចូលរួមក្នុងវេទិកា ប៉ុ ន្តែកំនត់យកតែ ២ តំណាងរាស្ត្រ ប៉ុណ្ណោះដែលចូលរួមវេទិកា។ ហើយប្រធាន ឬសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាខេត្ត ដែលមកពីគណបក្សផ្សេងទៀតក៏ត្រូវបានអញ្ជើញ អោយចូលរួមប្រសិនបើមាននៅក្នុងខេត្តនឹងត្រូវបានអញ្ជើញចូលរួមក្នុងការថ្លែង ចំណាប់អារម្មណ៍ទៅលើ អានុសាសន៍ លើ គោលនយោបាយដែលបានពិភាក្សា ដោយប្រជាពល រដ្ឋចូលរួមវេទិការ ។ ប្រសិនបើ តំណាងរាស្ត្រពុំបានអញ្ជើញចូលរួម នោះក្រុម ប្រឹក្សាខេត្ត ផ្សេងទៀតត្រូវអញ្ជើញអោយចូលរួម ។

ឧទាហរណ៍ ៖ នៅខេត្តព្រៃវែង មានតំណាងរាស្ត្រមកពី គណបក្សនយោបាយ ៤ ដូចជា គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា គណបក្សសមរង្ស៊ី គណបក្សសិទ្ធិមនុស្ស និងគណបក្សជាតិ និយម (នរោត្តមរណប្បទិ) និង សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាខេត្តមាន ៣ គណបក្ស ដូចជា គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា គណបក្សសមរង្ស៊ី និងគណបក្សជាតិនិយម (នរោត្តមរណប្បទិ)។

ខុមហ្វ្រែលនឹងអញ្ជើញ តំណាងរាស្ត្រមកពីគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា ១ រូប (បើសិនមិនបាន ចូលរួម ប្រធាន ឬសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាខេត្តអា ចអញ្ជើញអោយចូលរួម) និងតំណាងរាស្ត្រ មកពីគណបក្សសិទ្ធិមនុស្ស ១ រូប ហើយនឹងធ្វើការ អញ្ជើញសមាជិកក្រុម ប្រឹក្សាខេត្តមកពីគណ បក្សសមរង្ស៊ី និងគណបក្សជាតិនិយម (នរោត្តមរណប្បទិ)។ បានន័យថា ខុមហ្វ្រែល នឹងអញ្ជើញ

តែតំណាងរាស្ត្រតែពីររូបប៉ុណ្ណោះ ហើយសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាមកពីគណប ក្សរផ្សេងក៏ត្រូវបានអញ្ជើញ អោយចូលរួម (បើមាន) ។

មន្ត្រីមកពីក្រសួងមហាផ្ទៃក៏ត្រូវបានអញ្ជើញអោយចូលរួមផងដែរ ដើម្បីថ្លែងពីចំណាប់អារម្មណ៍ទៅលើលទ្ធផលដែល បានរកឃើញ ។

១.៤ អ្នកចូលរួម

នៅក្នុងវេទិកា នឹងត្រូវមានអ្នកចូលរួម ចំនួន ១០០ នាក់ ហើយ អ្នកចូលរួមត្រូវតែជា អ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត ។ ហើយអ្នកចូលរួមត្រូវកំណត់ដូចខាងក្រោម:

ក្រុមគោលដៅ	ចំនួន (នាក់)
១, ក្រុមការងារខុមហ្វ្រែលស្នាក់ការកណ្តាល	១០
២, ក្រុមការងារខេត្ត (សំរាប់សំរួលខេត្ត និងលេខាខុមហ្វ្រែល)	២
៣, សកម្មជន និងទំនាក់ទំនងស្រុក	៣
៤, សកម្មជន និងទំនាក់ទំនងឃុំ	៣
៥, អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ចំនួន ៥	១០
៦, សហគមន៍	១០
៧, គណបក្សនយោបាយ ចំនួន ៥ ស្មើ	២៥
៨, គណៈកម្មការខេត្តរៀបចំការបោះឆ្នោត ១កំរែប	២
៩, គណៈកម្មការឃុំរៀបចំការបោះឆ្នោត ១០ ឃុំ	១០

ក្នុងចំនួន ៥ ស្រុក ១៨ ជំរំ	
១០, ក្រុមប្រឹក្សាស្រុក ២ ស្រុក	២
១១, ក្រុមប្រឹក្សា ឃុំ ៣ ឃុំ ស្រុកផ្សេងគ្នា	៣
១២, មេភូមិ ៥ ភូមិ ស្រុកផ្សេងគ្នា	៥
១៣, អាជ្ញាធរ (ប៉ូលីស)	១
១៤, ស្មៀនឃុំ ៥ ឃុំ	៥
១៥, ប្រជាពលរដ្ឋ	៩
សរុប	១០ ០នាក់

១.៥ ទឹកផ្លែឆ្នាំង និងពេលវេលា

ខុមហ្វ្រែលបានជ្រើសរើសយកខេត្តចំនួន ៤ ដើម្បីរៀបចំការពិគ្រោះយោបល់និងវេទិកា ។ ខេត្តទាំង៤ នោះរួមមាន: ខេត្ត បន្ទាយមានជ័យ ព្រៃវែង សៀមរាប និងមណ្ឌលគីរី ។

វេទិកាទាំង ៤ នេះនឹងត្រូវរៀបចំចាប់ពីខែ កញ្ញា ដល់ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១០ ។ ហើយពេលវេលានៃវេទិកានឹងត្រូវចាប់ ផ្ដើមពីម៉ោង ៨.១៥ ព្រឹក ដល់ ៤.០០ រសៀល ។

១.៦ សម្ភារៈបច្ចេកទេសសម្រាប់ដំណើរការវេទិកា

កុំព្យូទ័រយួរដៃ ចំនួន ៣ និងម៉ាស៊ីនអិលស៊ីឌី នឹងត្រូវប្រើប្រាស់ដើម្បីធ្វើបទបង្ហាញ និងម៉ាស៊ីន ត្រីនសម្រាប់ត្រីន របាយការណ៍ភ្លាមៗ ដល់ប្រជាពលរដ្ឋព្រមទាំងវាក្លិន ។ (អាចជួល)

ដោយវេទិកានេះ តម្រូវអោយអ្នកចូលរួមធ្វើការបោះឆ្នោតដើម្បីផ្តល់ការគាំទ្រអានុសាសន៍ លើគោលនយោបាយ នោះ ខុមហ្វ្រែល នឹងផ្តល់អោយអ្នកចូលរួមនូវឧបករណ៍អេឡិចត្រូនិចដែលគេហៅថា ម៉ាស៊ីនរើសចម្លើយ ឬជាភាសាអង់គ្លេសហៅថា ប៊ូតុងចម្លើយ ស្រដៀនសេយ្យសតមេ ១ប្រៀប ០ ។ ឧបករណ៍នេះអាចអោយអ្នកចូលរួមជ្រើសរើសចម្លើយដោយចុចលើប៊ូតុងដែលផ្តល់អោយ ហើយលទ្ធផលនឹងត្រូវបង្ហាញដោយស្វ័យប្រវត្តនៅលើអេក្រង់អ៊ីលស៊ីឌី ។

ម៉ាស៊ីនថតសម្លេង និងម៉ាស៊ីនថតរូបក៏ត្រូវការសម្រាប់ថតសម្លេងការពិភាក្សា និងថតសកម្មភាពផ្សេងៗ ។

ចំណែកក្រុមការងារខេត្តត្រូវរៀបចំកន្លែងវេទិកា ដែលមានឧបករណ៍បំពងសម្លេង ម៉ែក្រូហ្វូន និងភ្លើងអគ្គិសនី ។

ប៊ុចហ្វីត ១ ប្រអប់, ធរណីដ ជហារត ៣០ សន្លឹក និងប៊ុច ចំនួន ២ ប្រអប់ ព្រមទាំង ផ្លាកពាក្យស្លោកចំនួន ៥ ។

១.៧ ឯកសារសម្រាប់វេទិកា/អ្នកចូលរួម

ឯកសារទាំងអស់នឹងត្រូវបានរៀបចំនៅក្នុងស៊ីមីដាក់ឯកសារខុមហ្វ្រែល ។ ឯកសារសំខាន់ៗសំរាប់វេទិការួមមាន:

- របៀបវារៈនៃវេទិកា
- អានុសាសន៍ទាំង ៥ ដែលបានរកឃើញ
- ឯកសារផ្សេងៗទៀតសំរាប់វាគ្មិន បើមាន

២. ដំណើរការវេទិកា

វេទិកានេះនឹងត្រូវរៀបចំក្នុងរយៈពេលមួយថ្ងៃ ដោយមានសកម្មភាពសំខាន់ៗ ដូចជាការចុះឈ្មោះ ការថ្លែងពីគោល បំណងនៃវេទិកា និងបទបង្ហាញពីការរកឃើញអានុសាសន៍ទាំង ៥ ដែលបានរកឃើញក្នុងខេត្ត ការបែងចែកក្រុម ពិភាក្សា ព្រមទាំងការបោះឆ្នោតគាំទ្រ ទៅលើអានុសាសន៍ដែលក្រុមពិភាក្សាបានរកឃើញ ។

1. ការចុះឈ្មោះ និងកញ្ចប់ឯកសារសម្រាប់អ្នកចូលរួម: កន្លែងសម្រាប់ចុះឈ្មោះត្រូវមានយ៉ាងតិចចំនួន ពីរ ហើយនៅកន្លែងចុះឈ្មោះត្រូវមានដាក់លេខពី ១ ដល់ ៥ ដែលតំណាងឱ្យក្រុមពិភាក្សានីមួយៗ ទៅតាមចំនុចអាទិភាពទាំង ៥ សំរាប់ខេត្តនីមួយៗ ដែលក្រុមការងារខុមហ្វ្រែលបានរកឃើញមុនពេលធ្វើវេទិការ។ ហើយក្រុមទី ១ ២ ៣ ពិភាក្សាទៅលើចំនុចដែលជាបញ្ហាទាក់ទងទៅនឹងការបោះឆ្នោត និងក្រុមទី ៤ ៥ ពិភាក្សាទៅលើចំនុចពាក់ព័ន្ធនឹង ប្រជាធិបតេយ្យ។

ពេលចុះឈ្មោះអ្នកចូលរួម អ្នកចុះឈ្មោះត្រូវឱ្យអ្នកចូលរួមរើសយកលេខក្រុមដែលខ្លួន ពេញចិត្ត (លេខ ១ ដល់ លេខ ៥ ដោយរើសបានតែមួយក្រុមប៉ុណ្ណោះ ហើយមួយក្រុមមានយ៉ាងច្រើនត្រឹម ២០ នាក់)។ បន្ទាប់ពីចុះឈ្មោះ រួចរាល់ហើយ អ្នកចុះឈ្មោះសិក្ខាកាមត្រូវប្រគល់ប៊ិច និង ស៊ីធីកញ្ចប់ឯកសាររួមមាន របៀបវារៈ អានុសាសន៍ទាំង ៥ ដែលខុមហ្វ្រែលបានរកឃើញ។ លទ្ធផលនៃការបោះឆ្នោត នឹងចែកជូនពេលវេទិកាបញ្ចប់។

2. ការបើកកម្មវិធី ៖ វេទិកានេះនឹងត្រូវបើកដោយការថ្លែងពីគោលបំណង ស្វាគមន៍ និងបទបង្ហាញដោយសង្ខេបអានុសាសន៍ដែលបានរកឃើញដោយប្រធាន ឬសមាជិកគណៈ កម្មការនាយកខុមហ្វ្រែល ។ អ្នកកាន់ កម្មវិធីនឹងពន្យល់សិក្ខាកាមពី កម្មវិធី និងដំណើរការវេទិកា (ដូចជា របៀបវារៈ: ការចែកក្រុមពិភាក្សា ការបង្ហាញតាមក្រុម ការបោះឆ្នោតគាំទ្រ ទៅលើអានុសាសន៍លើគោលនយោបាយ ការបង្ហាញលទ្ធផល ការថ្លែងចំណាប់អារម្មណ៍ដោយតំណាងរាស្ត្រ ឬមន្ត្រីមកពីក្រសួងមហាផ្ទៃ)។

3. ការបែងចែកក្រុម: ក្រុមពិភាក្សាត្រូវបានបែងចែកពេលចុះឈ្មោះ នៅពេលដែលអ្នកចូលរួមរើសយក លេខក្រុមដែលខ្លួនចង់ពិភាក្សា (លេខក្រុមទី ១ ដល់ ៥ ដែលតំណាងឱ្យក្រុមពិភាក្សានីមួយៗ ទៅតាមបញ្ហា ឬអានុសាសន៍ដែល ក្រុមការងារបានរកឃើញ។ អ្នកសម្របសម្រួលក្នុងក្រុមនឹងពន្យល់ដល់សិក្ខាកាមពីការពិភាក្សាក្នុង ក្រុម។ ក្រុមពិភាក្សា ត្រូវបានកំណត់ជា៥ក្រុម ស្របទៅតាមបញ្ហា ឬអានុសាសន៍អាទិភាពទាំង ៥។

ក្រុមពិភាក្សានីមួយៗត្រូវមានអ្នកចូលរួមមកពីផ្នែកផ្សេងៗគ្នា។ ហើយចំនួនសមាជិកត្រូវនៅចន្លោះពី ១០ ទៅ ២០ នាក់ក្នុងមួយក្រុមដោយផ្តល់អាទិភាពទៅលើបញ្ហាដែលអ្នកចូលរួមចង់ពិភាក្សា: ពេលចុះឈ្មោះត្រូវមានតារាង ប្រាប់ពីតំបន់ ដែលអ្នកចូលរួមមក ហើយអ្នកចូលរួម

ត្រូវឱ្យជ្រើសរើសលេខក្រុមដែលតំណាងបញ្ហាដែលអ្នកចូលរួមចង់ពិភាក្សា (អ្នកចូលរួម មួយរូប អាចចូលបានក្រុមពិភាក្សាមួយប៉ុណ្ណោះ។

បន្ទាប់មកអ្នករៀបចំត្រូវកំណត់សមាជិកក្នុងក្រុមពិភាក្សាទៅតាមលក្ខណៈ ដូចខាងលើ តែចំនួនសមាជិកក្នុងក្រុមអាចនឹងមិនស្មើគ្នា។ អ្នករៀបចំក្រុមពិភាក្សាត្រូវធ្វើយ៉ាងណា ឱ្យមានក្រុមពិភាក្សាចំនួន ៥ក្រុម។ ក្នុងករណីនេះ លេខក្នុងមួយក្រុមៗ (លេខ១, លេខ ២....,លេខ ៥ មានមិនលើសពី ២០ សន្លឹកនោះទេ)។ នៅពេលបែងចែកក្រុមពិភាក្សាអ្នកសម្រប សម្រួលនឹងប្រកាសឱ្យអ្នកចូលរួមចូលក្នុងក្រុមដែលខ្លួនបានចាប់លេខពេល ចុះឈ្មោះ។

4. ការពិភាក្សាក្នុងក្រុម: ក្នុងក្រុមពិភាក្សាមួយក្រុម នឹងត្រូវមានសមាជិកមិនលើសពី ២០ នាក់ហើយ ក្នុងមួយក្រុមត្រូវមាន អ្នកសំរេបសំរួលក្រុម ១នាក់ ជាតំណាង អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល វាគ្មិនក្នុងក្រុម ១ នាក់ មកពីខុមហ្វ្រែល ស្នាក់ការកណ្តាល និងត្រូវចាត់តាំងប្រជាពលរដ្ឋ១នាក់ជាអ្នកធ្វើរបាយការណ៍ ។ សំរេបសំរួលដែលមកពីតំណាងអង្គការមិនមែន រដ្ឋាភិបាលក្នុងខេត្ត ដែលមានការយល់ដឹង នឹងមានការ ពន្យល់ជាមុន ពីដំណើរការនៃការពិភាក្សាក្នុងក្រុម ព្រមទាំងពន្យល់ ពីគោលការណ៍ នៃការពិភាក្សាក្នុងក្រុម ។ គោលការណ៍ ណែនាំសម្រាប់ សម្របសម្រួល តាមក្រុមពិភាក្សានឹង ត្រូវចែកដល់ អ្នក សម្របសម្រួលក្នុងក្រុមជាមុន ហើយការ ពិភាក្សារវាង ក្រុមការងារ ស្នាក់ការកណ្តាលខុម ហ្វ្រែល និងអ្នកសម្របសម្រួល ក្នុងក្រុមពិភាក្សា នឹងត្រូវធ្វើឡើងមុន ពេលថ្ងៃទីកាចាប់ផ្តើម។ វាគ្មិនក្នុងក្រុមពិភាក្សានឹងត្រូវលើកឡើងបញ្ហា ឬអានុសាសន៍ ដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ដែលជាអ្នកចូលរួម។ អ្នកធ្វើរបាយការណ៍ត្រូវប្រគល់របាយការណ៍អោយក្រុមការងារស្នាក់ការកណ្តាលនៅពេលចប់ការពិភាក្សា ដើម្បីអោយ ក្រុមការងារធ្វើការវាយបញ្ចូលក្នុងកុំព្យូទ័រ សំរាប់ធ្វើបទបង្ហាញ ។ អ្នកសម្របសម្រួលក្នុងក្រុមនីមួយៗត្រូវ ៖

- ចេះបំផុសគំនិតពីបញ្ហាដែលបានលើកឡើង និងឱ្យសមាជិកក្រុមទាំងអស់ចូល រួមក្នុងពេលកំពុង ពិភាក្សា។
- ចេះបំផុសគំនិតអ្វីដែលនាំអោយកើតឡើងនូវបញ្ហាទាំងនេះ
- ចេះសួរថាអ្វីជាអានុសាសន៍ ដើម្បីដោះស្រាយនូវបញ្ហាទាំងអស់នេះ

-ចេះសួរថាតើផ្នែកដែលពាក់ព័ន្ធ (រដ្ឋាភិបាល/តំណាងរាស្ត្រ/គណៈកម្មាធិការជាតិរៀបចំការបោះឆ្នោត/ គណបក្ស នយោបាយ /អាជ្ញាធរ)ត្រូវទទួលខុសត្រូវអ្វីខ្លះដល់ការអនុវត្តទៅលើអនុសាសន៍ទាំងនេះ ។

- ចេះសួរថាតើអ្នកគាំទ្រចំពោះអនុសាសន៍ទាំងអស់នេះដែររឺទេ

5. បទបង្ហាញរបស់ក្រុមនីមួយៗក្នុងវេទិកា៖ បន្ទាប់ពីការពិភាក្សាក្នុងក្រុមនីមួយៗ តំណាងក្រុម នីមួយៗ ត្រូវធ្វើ បទបង្ហាញពីអ្វីដែលក្នុង ក្រុមរបស់ខ្លួនបានរកឃើញទៅកាន់វេទិកាទាំងមូល។ ក្រុមនីមួយៗត្រូវចាត់តាំង សមាជិកក្នុងក្រុម ១ នាក់សំរាប់ឡើងបង្ហាញ។ ក្នុងបទបង្ហាញតាមក្រុមនីមួយៗ នៅក្នុងវេទិកា ទាំងមូលអាចធ្វើកិរិយាផ្តល់ជាយោបល់ដើម្បីកែសំរួលទៅលើក្រុមដែលកំពុងធ្វើបទបង្ហាញ ប៉ុន្តែលុះត្រាតែមាន ការយល់ព្រមពីអ្នកចូលរួមនៅក្នុងវេទិកា។ ក្រុមនីមួយៗមានរយៈពេល ២៤ នាទី ក្នុងការបង្ហាញ និង ការចោទសួរដោយអង្គវេទិកា ។

6. ការពន្យល់ពីការប្រើប្រាស់ម៉ាស៊ីន និងការបោះឆ្នោតគាំទ្រ៖ (ក្រុមការងារនឹងវាយបញ្ចូល បញ្ហា ឬអនុសាសន៍ទាំងអស់ ក្នុងកំពូទ័រ ហើយដាក់បង្ហាញតាមអេក្រង់អ៊ុលស៊ីឌីដើម្បីធ្វើការបោះឆ្នោតគាំទ្រ អនុសាសន៍លើ គោលនយោបាយ យ។ មុននឹងធ្វើការបោះឆ្នោត ក្រុមការងារខុមហ្វ្រែលនឹងពន្យល់ពីរបៀបប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ ផ្តល់ពិន្ទុដល់ អ្នកចូលរួម ។ បន្ទាប់មកនឹង ធ្វើការបោះឆ្នោតគាំទ្រអនុសាសន៍លើគោលនយោបាយ ដោយសម្លេង ៥០% ឬក៏ ១ ។ មុនដំបូង រយើងនឹងធ្វើការបោះឆ្នោតសរុបទាំងអស់ ប៉ុន្តែក្នុងករណីការបោះឆ្នោតសរុប មិនបានសម្លេង ៥០% ឬក៏ ១ នោះ ការបោះឆ្នោត នឹងធ្វើឡើង១ចំនុចម្តង ៗ។

ឧបករណ៍ផ្តល់ពិន្ទុ ៖ ឧបករណ៍ផ្តល់ពិន្ទុ នឹងចែកជូនប្រជាពលរដ្ឋនៅពេលសំរាប់ទទួលទានអាហារសំរន់ ដោយ ខុមហ្វ្រែល នឹងប្រគល់ឧបករណ៍ ទាំងអស់ដល់អ្នកធ្វើរបាយការណ៍ក្នុងក្រុមពិភាក្សានីមួយៗ ហើយអ្នកធ្វើរបាយការណ៍នឹងចែកជូន ឧបករណ៍ដល់ប្រជាពលរដ្ឋដោយមានបញ្ជីឈ្មោះសំរាប់កត់ត្រាអ្នកទទួលម៉ាស៊ីន ។

7. ការថ្លែងចំណាប់អារម្មណ៍ចុងក្រោយទៅលើអនុសាសន៍រៀបចំគោលនយោបាយនិងយុទ្ធសាស្ត្រអនុវត្ត៖ តំណាងរាស្ត្រ និងមន្ត្រីមកពីក្រសួងមហាថ្លៃដែលអញ្ជើញចូលរួមនឹងធ្វើការថ្លែងពីចំណាប់អារម្មណ៍របស់ខ្លួនទៅលើបញ្ហា ឬ អនុសាសន៍ដែលប្រជាពលរដ្ឋ បានបោះឆ្នោតគាំទ្រ ។

8. ការព្រីនឯកសារដល់អ្នកចូលរួម ៖ បន្ទាប់ពីការបោះឆ្នោតរួចមក បញ្ហា ឬអានុសាសន៍នឹងត្រូវបានព្រីន ដើម្បីចែកជូន ដល់អ្នកចូលរួម ព្រមទាំងវាក្មិនទាំងអស់ ។

9. ការប្រមូលម៉ាស៊ីន ឬឧបករណ៍ផ្តល់ពិន្ទុ៖ ឧបករណ៍ផ្តល់ពិន្ទុនឹងត្រូវបានប្រមូល បន្ទាប់ពីវាក្មិនធ្វើការ ថ្លែងចំណាប់អារម្មណ៍ទៅលើលទ្ធផលអានុសាសន៍លើគោលនយោបាយ ។

៤.៤ ការផលិតរបាយការណ៍ ៖ បន្ទាប់ពីវេទិការទាំង ៤ ខេត្ត ចប់ ខុមហ្វ្រែល នឹងចេញ របាយការណ៍សរុប ដើម្បីប្រមូលបញ្ហា ឬអានុសាសន៍ទាំងអស់ដែលប្រជាពល រដ្ឋបានលើកឡើង ពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាជុំវិញការបោះឆ្នោត និង ប្រជាធិបតេយ្យ ដើម្បីធ្វើយ៉ាងណា អោយមាន ការកែលំអនៅពេលការបោះឆ្នោតនាពេលខាងមុខ ។

Funded By

ខុមហ្វ្រែល

ទីស្នាក់ការកណ្តាល ផ្ទះលេខ១៣៨ ផ្លូវ១២២ សង្កាត់ទឹកល្អក់១ ខណ្ឌទួលគោក រាជធានីភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
Central Office: #138, St. 122, Teuk Laak I, Tuol Kork, Phnom Penh, CAMBODIA.
P.O. Box 1145, Tel: (855) 23 884 150 Fax: (855) 23 885 745
E-mail: comfrel@online.com.kh Website: <http://www.comfrel.org>